

Odkaz:

Rozsudek Soudního dvora ze dne 13. října 1992, Portugalská republika a Španělské království proti Radě Evropských společenství, spojené věci C-63/90 a C-67/90, Recueil 1992, s. I-5073¹

Klíčová slova:

Rybolov – Nařízení o rozdělení kvót odlovu mezi členské státy – Akt o přistoupení Španělska a Portugalska

Předmět:

Zrušení nařízení Rady (EHS) č. 4054/89 ze dne 19. prosince 1989 o rozdělení kvót odlovu Společenství ve vodách Grónska pro rok 1990 (neoficiální překlad) (Úř. věst. L 389, s. 65)

Skutkové okolnosti:

ZPRÁVA K JEDNÁNÍ
předložená ve spojených věcech C-63/90 a C-67/90
a ve věcech C-70/90, C-71/90 a C-73/90

I – Právní rámec

1. Nařízením Rady (EHS) č. 170/83 ze dne 25. ledna 1983 (Úř. věst. L 24, s. 1) byl zaveden režim Společenství pro zachování a řízení rybolovných zdrojů. Tento režim mimo jiné stanoví opatření pro zachování a pravidla využívání a rozdělení zdrojů.

Podle článku 2 mohou opatření pro zachování pro každý druh nebo skupinu druhů zahrnovat omezení intenzity rybolovu, zvláště omezením odlovu. Podle článku 3 se, pokud se u některého druhu nebo u příbuzných druhů ukáže nezbytným omezení objemu odlovu, každoročně určí celkový přípustný odlov (dále jen „TAC“) pro populaci ryb nebo skupinu populací ryb, podíl dostupný pro Společenství a případně celkový odlov přidělený třetím zemím a zvláštní podmínky, za kterých musí být tento odlov proveden. Podíl dostupný pro Společenství se navýší o celkový odlov Společenství mimo vody pod jurisdikcí nebo svrchovaností členských států.

Podle článku 4 se objem odlovů dostupných pro Společenství uvedený v článku 3 (tedy TAC ve vodách Společenství minus podíl přidělený třetím zemím plus množství získané Společenstvím mimo tyto vody) mezi členské státy rozdělí „tak, aby byla každému členskému státu zajištěna relativní stabilita činností týkajících se lovu každé uvažované populace ryb“.

K zajištění dodržování této zásady je každému členskému státu každoročně přidělen určitý podíl z tohoto objemu dostupných odlovů. Celkový počet ryb, které mohou být odloveny, však není pevně určen vzhledem k tomu, že se TAC, a tedy i objem odlovů dostupných pro Společenství, mění každý rok.

¹ Jednací jazyk: portugalská (ve věci C-63/90), španělská (ve věcech C-67/90, C-70/90, C-71/90 a C-73/90)

Krom toho čl. 5 odst. 1 nařízení č. 170/83 členským státům za předpokladu předchozího oznámení Komisi umožňuje výměnu kvót pro určitý druh ryb, které jim byly přiděleny na základě článku 4, nebo částí těchto kvót.

Článek 11 nařízení č. 170/83 stanoví, že rozdělení objemu odlovu dostupného pro Společenství určí Rada kvalifikovanou většinou na návrh Komise.

Článek 8 stanoví, že do dne 31. prosince 1991 předloží Komise Radě zprávu o stavu rybolovu ve Společenství, o hospodářském a sociálním vývoji v pobřežních regionech a o stavu populací ryb a jejich očekávaném vývoji. Na základě této zprávy Rada postupem stanoveným v článku 43 Smlouvy provede úpravy rozdělení zdrojů mezi členské státy, které se mohou ukázat nezbytnými (čl. 4 odst. 2).

Prohlášení zapsané do protokolu při přijetí nařízení č. 170/83 zní takto:

„K článku 4

Aniž jsou dotčena opatření, která mohou být přijata na základě odstavce 2, dohodla se Rada, že při posuzování relativní stability kvót, jež mají být přidělovány členským státům podle odstavce 1, vezme v úvahu různé okolnosti, jež by mohly podstatně ovlivnit všeobecný stav, jak je orientačně popsán zejména v pracovním dokumentu útvarů Komise SEC(930) ze dne 11. června 1982 a s ohledem na nějž Rada rozhodla o počátečním rozdělení.“

Na základě článku 11 jsou každý rok přijímána zvláštní nařízení, která určují TAC a podmínky, za nichž lze lovit jednotlivé chráněné druhy ryb.

V preambuli nařízení Rady (EHS) č. 172/83 ze dne 25. ledna 1983, kterým se stanoví, pro určité populace ryb a skupiny populací ryb vyvíjející se v rybolovných oblastech Společenství, celkové přípustné odlovy pro rok 1982, část uvedených odlovů dostupná pro Společenství, rozdělení uvedené části mezi členské státy a podmínky pro odlov celkového přípustného odlovu (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. L 24, s. 30), jsou uvedena kritéria, jež se mají použít za účelem spravedlivého rozdělení dostupných zdrojů: tradiční rybolovné činnosti (konkrétně bylo vzato referenční období 1973 až 1978), zvláštní potřeby regionů obzvláště závislých na rybolovu a souvisejících průmyslových odvětvích a případná ztráta rybolovných práv ve vodách třetích zemí. Tato tři kritéria se stala základem počátečního rozdělení mezi členské státy, které je obsaženo v příloze nařízení č. 172/83, pokud jde o dostupné zdroje ve vodách Společenství, a v nařízeních Rady (EHS) č. 173/83, 174/83, 175/83, 176/83 a 177/83 ze dne 25. ledna 1983 (Úř. věst. L 24, s. 68, 70, 72, 75 a 77), pokud jde o rozdělení kvót odlovu přidělených v roce 1982 Společenství v oblasti upravené předpisy NAFO, podle dohody o rybolovu mezi Společenstvím a Kanadou, v hospodářské zóně Norska a v rybolovné oblasti kolem ostrova Jan Mayen, ve švédských vodách a ve vodách Faerských ostrovů, mezi členské státy.

Procentní podíly, vyjadřované v přidělených množstvích, zůstaly od roku 1983 beze změny a použily se pro všechna následující rozdělení.

Přistoupení Španělska a Portugalska ke Společenství v roce 1986 rozdělovací klíč nijak nezměnilo vzhledem k tomu, že tyto dva členské státy jsou z něho nadále vyloučeny.

V prosinci 1989 přijala Rada sporná nařízení:

- nařízení Rady (EHS) č. 4049/89 ze dne 19. prosince 1989 o rozdělení některých kvót odlovu pro rok 1990 mezi členské státy pro plavidla, která loví ve výlučné hospodářské zóně Norska a v oblasti kolem ostrova Jan Mayen (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. L 389, s. 44);
- nařízení Rady (EHS) č. 4051/89 ze dne 19. prosince 1989 o rozdělení kvót odlovu pro rok 1990 mezi členské státy pro plavidla, která loví ve švédských vodách (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. L 389, s. 53);
- nařízení Rady (EHS) č. 4053/89 ze dne 19. prosince 1989 o rozdělení některých kvót odlovu pro rok 1990 mezi členské státy pro plavidla, která loví ve vodách Faerských ostrovů (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. L 389, s. 63);
- nařízení Rady (EHS) č. 4054/89 ze dne 19. prosince 1989 o rozdělení kvót odlovu Společenství ve vodách Grónska pro rok 1990 (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. L 389, s. 65);
- nařízení Rady (EHS) č. 4057/89 ze dne 19. prosince 1989, kterým se podruhé mění nařízení Rady (EHS) č. 4198/88 o rozdělení kvót odlovu pro rok 1989 mezi členské státy pro plavidla, která loví ve švédských vodách, (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. L 389, s. 78).

Žádné z těchto nařízení nezahrnuje do rozdělovacího klíče Španělsko ani Portugalsko. Tvoří řadu dohod o rybolovu mezi Společenstvím a příslušnými třetími zeměmi.

Norsko

Jelikož Norsko s účinkem ode dne 1. ledna 1977 zřídilo výlučnou hospodářskou zónu o šířce 200 mil, vztahují se od té doby na rybolovné činnosti třetích zemí v norských vodách dohody o rybolovu mezi Norskem a příslušnou zemí.

Dohoda o rybolovu mezi Evropským hospodářským společenstvím a Norským královstvím byla jménem Společenství schválena nařízením Rady (EHS) č. 2214/80 ze dne 27. června 1980 (Úř. věst. L 226, s. 47) a vstoupila v platnost dnem 16. června 1981. Dohoda je založena na vzájemném udělení rybolovných práv ve vodách pod jurisdikcí druhé smluvní strany.

Společenství a Norsko každoročně stanoví rozsah rybolovných činností povolených plavidlům druhé smluvní strany ve vodách pod svou jurisdikcí s ohledem na nutnost rozumného řízení živých mořských zdrojů.

Švédsko

Dohoda o rybolovu mezi Evropským hospodářským společenstvím a Švédskem byla podepsána dne 21. března 1977. Byla schválena nařízením Rady (EHS) č. 2209/80 ze dne 27. června 1980 (Úř. věst. L 226, s. 1) a vstoupila v platnost dnem 7. dubna 1981.

Každá z obou smluvních stran povoluje rybářským plavidlům druhé smluvní strany lovit uvnitř rybolovné oblasti pod svou jurisdikcí. Celkový objem přípustného odlovu a oblasti, v nichž je rybolov povolen, se určují každoročně. Švédsko přiděluje Společenství kvóty odlovu ve švédských vodách Baltského moře včetně bývalé „bílé zóny“, zatímco Společenství přiděluje Švédsku kvóty v Baltském moři a v menším rozsahu v Severním moři.

V důsledku uzavření dohody o „bílé zóně“ mezi Sovětským svazem a Švédskem dne 18. dubna 1988 byla plavidla Společenství vyloučena z rybolovu v této oblasti, která byla dříve součástí mezinárodních vod. Švédsko však Společenství přidělilo dodatečné rybolovné kvóty ve svých vodách výměnou za dodatečná rybolovná práva v části Baltského moře a Severního moře, která spadá pod Společenství.

Faerské ostrovy

Poté, co Faerské ostrovy dne 1. ledna 1977 zřídily výlučnou hospodářskou zónu o šířce 200 mil, byla dne 15. března 1977 uzavřena dohoda o rybolovu mezi Evropským hospodářským společenstvím na jedné straně a vládou Dánska a místní vládou Faerských ostrovů na straně druhé. Byla schválena nařízením Rady (EHS) č. 2211/80 ze dne 27. června 1980 (Úř. věst. L 226, s. 11).

Dohoda s Faerskými ostrovy byla uzavřena na dobu deseti let a vstoupila v platnost v březnu 1981. Jedná se o dohodu, kterou každá ze smluvních stran povoluje rybářským plavidlům druhé smluvní strany lovit uvnitř rybolovné oblasti pod svou jurisdikcí. Na rozdíl od dohody o rybolovu s Grónskem, jež je rovněž součástí Dánska, není za přidělení rybolovných práv stanoven žádný poplatek.

Jedním z charakteristických rysů režimu pro zachování a řízení rybolovných zdrojů Faerských ostrovů je, že TAC se neurčuje každoročně, nýbrž vychází se z řady technických opatření, jako je zavedení zakázaných oblastí a období zákazu rybolovu (pro rok 1989 byl TAC výjimečně přijat, ale pro rok 1990 nebyl zachován). V důsledku toho odlovy provedené rybáři z Faerských ostrovů běžně nepodléhají množstevním omezením, zatímco se každoročně určuje kvóta odlovu Společenství.

Grónsko

Grónsko bylo nedílnou součástí Dánska do roku 1979, kdy získalo autonomní postavení v rámci tohoto království; od ledna 1973 až do vystoupení Grónska ze Společenství (dne 1. ledna 1985) byly grónské vody vodami Společenství a podléhaly stejnému režimu jako ostatní vody Společenství. Po Haagském usnesení z listopadu 1976 rozšířily členské státy svou výlučnou rybolovnou oblast na 200 mil od svého pobřeží severního Atlantiku a Severního moře. Od té doby lovily třetí země v grónských vodách se souhlasem Dánska na základě dohod o rybolovu. Se Španělskem ani s Portugalskem, které tehdy nebyly členy Společenství, žádná dohoda tohoto druhu uzavřena nebyla, v důsledku čehož tyto dvě země od roku 1977 již nemohly lovit v grónských vodách.

Když Grónsko dne 1. ledna 1985 ze Společenství vystoupilo, muselo Společenství uzavřít dohodu s místními grónskými orgány, aby plavidla Společenství mohla nadále lovit ve vodách Grónska. Dohoda uzavřená mezi Evropským hospodářským společenstvím na jedné straně a vládou Dánska a místní vládou Grónska na straně druhé byla podepsána v Bruselu dne 13. března 1984 a vstoupila v platnost dnem 1. ledna 1985.

Dohoda stanoví uzavírání protokolů na období pěti let, jimiž budou každoročně určovány rybolovné kvóty dostupné pro Společenství, a odpovídající peněžité náhrada přiznaná Grónsku. První protokol byl schválen dne 29. ledna 1985. Jeho použitelnost skončila dnem 31. prosince 1989, přičemž druhý protokol vstoupil v platnost dnem 1. ledna 1990. Na rozdíl od dohod o rybolovu uzavřených s Faerskými ostrovy, Norskem a Švédskem, jež stanoví

přidělování vzájemných rybolovných práv, stanoví dohoda s Grónskem za přidělená rybolovná práva peněžitou náhradou.

Ačkoli je v čl. 1 odst. 2 prvního a druhého protokolu na období pěti let stanoven přístup Společenství k určitým množstvím ryb, která se dělí mezi západní a východní populace ryb, mohou se tato množství v průběhu daného roku v závislosti na stavu populací zvyšovat, nebo snižovat.

Článek 7 dohody zaručuje Grónsku určitá minimální množství odlovu. V případě poklesu množství dostupných ryb je podíl Společenství snížen ve prospěch Grónska, aniž by byla snížena příslušná peněžní náhrada. Pokud možnosti odlovu vzrostou a překročí množství stanovené pro Grónsko a pro Společenství, má podle článku 8 dohody s Grónskem v přístupu k dodatečným možnostem odlovu přednost Společenství.

Články 167 a 354 aktu o přistoupení Španělského království a Portugalské republiky k Evropským společenstvím (Úř. věst. 1985, L 302) stanoví (ve shodném znění) toto:

„1. Ode dne přistoupení jsou dohody o rybolovu, které Španělské království (Portugalská republika) uzavřelo se třetími zeměmi, spravovány Společenstvím.

2. Práva a povinnosti vyplývající pro Španělské království (Portugalskou republiku) z dohod uvedených v odstavci 1 nejsou v období, během něhož budou ustanovení těchto dohod prozatímně zachována, nijak dotčeny.

3. Jakmile to bude možné, v každém případě před uplynutím platnosti dohod uvedených v odstavci 1, přijme Rada kvalifikovanou většinou na návrh Komise v jednotlivých případech vhodná rozhodnutí umožňující pokračování rybolovných činností vyplývajících z těchto dohod, včetně možnosti prodloužení platnosti některých dohod o dobu nepřesahující jeden rok.“

Společné prohlášení č. 14 připojené k závěrečnému aktu zní takto:

„Orgány Společenství se budou při rozhodování o vhodných postupech umožňujících začlenění nových členských států do dohod o rybolovu uzavřených Společenstvím řídit hlavními směry sjednanými v této oblasti při vyjednávacích konferencích.“

Znění těchto hlavních směrů, a zejména kapitola 3 týkající se vnějších zdrojů, obsahuje tyto části:

– pokud jde o mnohostranné dohody:

„Rozumí se, že rozdělení dostupných zdrojů případně přidělených v rámci těchto úmluv mezi členské státy je založeno na zásadě relativní stability, přičemž tato zásada přináší Španělsku stejnou výhodu jako ostatním členským státům.“;

– pokud jde o dvoustranné dohody:

„... dohody uzavřené Španělskem (Portugalskem) budou ode dne přistoupení spravovány Společenstvím a Společenství je urychleně převezme, aby bylo zajištěno jejich začlenění do rámce společné politiky. Tohoto převzetí lze dosáhnout začleněním do dohod uzavřených stávajícím Společenstvím s dotyčnými třetími zeměmi nebo v případě

nutnosti novým vyjednáním v rámci Společenství na základě *acquis communautaire*; Radě přísluší přijímat případ od případu vhodná rozhodnutí pro ochranu rybolovných práv, dokud to bude nutné.“;

- pokud jde o začlenění nových členských států do dohod uzavřených Společenstvím s třetími zeměmi, které byly v platnosti v okamžiku přistoupení, bere konference na vědomí:

„Společenstvím zdůrazňovanou potřebu zachovat jak základní rovnováhu, na které jsou založeny vztahy mezi členskými státy stávajícího Společenství v oblasti rybolovu, tak i celkovou rovnováhu rozšířeného Společenství ve vztahu ke třetím zemím;

skutečnost, že vzhledem k výše uvedenému zahájí Společenství ode dne přistoupení vhodné postupy k rozšíření prospěchu z dohod Společenství na Španělsko (Portugalsko), a to v mezích dostupných rybolovných zdrojů vyplývajících z použití zásady zachování relativní stability rybolovných činností členských států, což je zásada, která v této oblasti představuje *acquis communautaire* a podle které rovnováha, jež je základem *acquis communautaire*, brání snížení rybolovných práv stávajících členských států.“

II – Písemná část řízení

Žaloba Portugalské republiky ve věci C-63/90 byla zapsána do rejstříku kanceláře Soudního dvora dne 14. března 1990.

Žaloba Španělského království ve věci C-67/90 byla zapsána do rejstříku dne 16. března 1990.

Žaloba Španělského království ve věci C-70/90 byla zapsána do rejstříku dne 19. března 1990.

Žaloba Španělského království ve věci C-71/90 byla zapsána do rejstříku dne 20. března 1990.

Žaloba Španělského království ve věci C-73/90 byla zapsána do rejstříku dne 21. března 1990.

Usneseními ze dne 20. září 1990 Soudní dvůr v těchto pěti věcech povolil vedlejší účastenství Komise Evropských společenství, Spolkové republiky Německo a Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku na podporu návrhových žádání Rady.

Po vyslechnutí soudce zpravodaje a stanoviska generálního advokáta rozhodl Soudní dvůr o zahájení ústní části řízení bez předběžného dokazování.

III – Návrhová žádání účastníků řízení

Ve spojených věcech C-63/90 a C-67/90:

- *Portugalská republika a Španělské království*, žalobkyně, navrhuje, aby Soudní dvůr:
 - prohlásil nařízení Rady (EHS) č. 4054/89 ze dne 19. prosince 1989 za od počátku neplatné;
 - uložil Radě Evropských společenství náhradu nákladů řízení,
- a
- prohlásil za neplatné nařízení Rady č. 4054/89 ze dne 19. prosince 1989 o rozdělení kvót odlovu Společenství ve vodách Grónska pro rok 1990 a
- uložil žalovanému orgánu náhradu nákladů řízení.
- *Rada Evropských společenství*, žalovaná, navrhuje, aby Soudní dvůr v obou věcech:
 - zamítl projednávanou žalobu jako neopodstatněnou;
 - uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.
- *Komise Evropských společenství*, vedlejší účastník řízení, navrhuje, aby Soudní dvůr v obou věcech:
 - zamítl žalobu;
 - uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení, včetně nákladů tohoto vedlejšího účastnictví.
- *Spolková republika Německo*, vedlejší účastník řízení, navrhuje, aby Soudní dvůr v obou věcech:
 - zamítl žalobu;
 - uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.
- *Spojené království Velké Británie a Severního Irska* navrhuje, aby Soudní dvůr v obou věcech:
 - zamítl žalobu;
 - uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení, včetně nákladů vzniklých tomuto vedlejšímu účastníkovi.

Ve věcech C-70/90, C-71/90 a C-73/90 Španělské království, žalobkyně, Rada Evropských společenství, žalovaná, Komise Evropských společenství, Spolková republika Německo a Spojené království Velké Británie a Severního Irska, vedlejší účastníci řízení, předložili obdobně návrhová žádání shodná s návrhovými žádáními ve spojených věcech C-63/90 a C-67/90.

IV – Žalobní důvody a argumenty účastníků řízení

Portugalská republika rozčlenila ve své žalobě (C-63/90) argumentaci podle pěti žalobních důvodů:

- porušení podstatných formálních náležitostí: chybějící odůvodnění;
- nesprávné použití zásady relativní stability;
- porušení zásady rovnosti států a zásady zákazu diskriminace (článek 7 Smlouvy o EHS);
- porušení zásady proporcionality a zásady spravedlivého posouzení;
- porušení zásady solidarity Společenství.

A – Chybějící odůvodnění napadeného aktu

Portugalská republika tvrdí, že v rozporu s článkem 90 Smlouvy o EHS neobsahuje nařízení č. 4054/89 dostatečné odůvodnění, protože jednak neuvádí skutkové a právní důvody, které Radu vedly k rozdělení odlovů tresky obecné dostupných na základě druhého protokolu k dohodě uzavřené s Grónskem mezi některé členské státy při současném vyloučení jiných, jako například žalobkyně, jednak když uvádí pouze „s ohledem na Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství“, nemá řádný právní základ, jelikož pouhý odkaz na nařízení č. 170/83 nestačí k tomu, aby byly splněny požadavky právní jistoty. Takto obecné odůvodnění ponechává osoby, jimž je akt určen, v naprosté nejistotě, pokud jde o právní důvody, na kterých je takto odůvodněný akt založen.

Nesprávnost a nedostatečnost právního základu napadeného aktu vyplývá také z jeho porovnání s nařízením Rady (EHS) č. 2/85 ze dne 19. prosince 1984 o rozdělení kvót odlovu ve vodách Grónska pro rok 1985 (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. 1985, L 1, s. 36), jež má obdobný obsah a jako právní základ má rovněž článek 43 Smlouvy o EHS.

Pokud jde o nedostatečné odůvodnění svého vyloučení z rozdělení, má Portugalská republika za to, že její případná obeznamenost jakožto státu s důvody tohoto vyloučení nijak nezbavuje protiprávnosti akt, jenž se vzhledem k tomu, že má obecnou a abstraktní působnost, vztahuje nejen na členské státy, ale také na hospodářské subjekty Společenství, a zejména na (portugalské) rybáře Společenství, kteří při nahlédnutí do nařízení nemohou zjistit skutkové a právní důvody, na nichž se toto nařízení zakládá.

Konečně se nedostatek odůvodnění napadeného aktu projevuje rovněž v tom, že se tento akt, přijatý dne 19. prosince 1989, zakládal na protokolu, který v té době neexistoval. Protokol totiž Rada schválila až dne 16. července 1990, přičemž jeho prozatímní používání ode dne 1. ledna 1990 bylo mezi smluvními stranami sjednáno výměnou dopisů ze dne 21. prosince 1989.

B – Nesprávné použití zásady relativní stability

Podle Portugalské republiky zásada relativní stability neznamená, že je klíč k rozdělení rybolovných práv vymezen jednou provždy a na dobu neomezenou některým členským státům přiděluje neměnné procentní podíly odlovů, které tyto státy získaly při prvním rozdělení v roce 1983.

Ačkoli je pravda, že Soudní dvůr v rozsudku ze dne 16. června 1987, Romkes (věc 46/86, Recueil 1987, s. 2671), vyložil požadavek relativní stability tak, „že znamená zachování pevného procentního podílu pro každý členský stát v rámci tohoto rozdělení“, nic to nemění na tom, že je na tento rozsudek třeba nahlížet v kontextu omezení intenzity rybolovu vzhledem k odlovům dostupným v určitém okamžiku. Nelze se na ni tedy odvolávat v případě

rozšíření rybolovných práv, tím spíše, že po prvním rozdělení došlo ve Společenství k podstatným změnám, kvůli nimž je zjevně nespravedlivé zachovávat „ad aeternum“ řešení, které neumožňuje zohlednit nároky členského státu – jež jsou stejně oprávněné jako nároky států zohledněné dříve – na rybolovné zdroje získané mimo Společenství a přidělené Společenství jako celku.

Z prvního hlediska Portugalská republika zdůrazňuje, že druhý protokol k dohodě s Grónskem zaručil Společenství nová rybolovná práva, která představují, pokud jde o tresku obecnou, dodatečnou kvótu 7 500 tun. Toto rozšíření rybolovných práv je okolností, která odůvodňuje, usnadňuje, a dokonce vyžaduje pružné použití zásady relativní stability.

Z druhého hlediska Portugalská republika sice uznává existenci doložky o přezkumu uvedené v čl. 4 odst. 2 nařízení č. 170/83, má však za to, že tato doložka není jediným prostředkem přizpůsobení počátečního rozdělovacího klíče novým podmínkám. Rada sama v prohlášení zapsaném do protokolu při přijetí nařízení č. 170/83 uznala, že i před formálním přezkoumáním systému rozdělení se může při rozhodování o relativní stabilitě kvót ukázat jako nezbytné vzít v úvahu různé okolnosti, jež mohly podstatně ovlivnit všeobecný stav, jenž předurčil počáteční rozdělení. Přistoupení dvou nových členských států v roce 1986 a jejich začlenění do společné rybářské politiky přitom vyvolalo podstatnou změnu okolností. Jednak totiž byla původní tabulka navržena pro potenciální skupinu deseti členských států, což již neodpovídá současnému počtu členských států vázaných možnostmi Společenství v oblasti rybolovu, jednak se rybolovná práva ve vodách Grónska podstatně rozšířila. Krom toho je třeba vzít v úvahu, že ačkoli akt o přistoupení Portugalska k Evropským společenstvím neobsahuje žádné ustanovení, které by zaručovalo nové rozdělení kvót, z jeho povahy přechodného prováděcího aktu vyplývá, že pouze zavádí ustanovení, která se odchylojí od zásad a norem, jež tvoří *acquis communautaire*. Články 347 a násl. aktu o přistoupení vymezují podmínky přístupu rybářského loďstva k rybolovným zdrojům ve vodách pod svrchovaností členských států. Pokud jde o vody třetích zemí, jako jsou vody grónské, znamená neexistence právní úpravy přímé použití nařízení č. 170/83, a zejména jeho čl. 4 odst. 1, který podle výkladu zastávaného Portugalskou republikou umožňuje úpravu počátečního rozdělení tak, aby se zohlednilo právo Portugalska na kvótu odpovídající ve smyslu relativní stability jeho rybolovné činnosti v referenčním období (1973 až 1978).

Podle Portugalské republiky by zrušení nařízení č. 4054/89 v konečném vyznění nijak neovlivnilo závaznou povahu zásady stability, protože v projednávaném případě se nejedná o odchylku od této zásady, nýbrž pouze o její zpružnění pomocí výkladu, který zaručí její slučitelnost s jinými základními zásadami práva Společenství.

C – Porušení zásady rovnosti členských států a zásady zákazu diskriminace (článek 7 Smlouvy o EHS)

Portugalská republika tvrdí, že zásada zákazu diskriminace uvedená v článku 7 Smlouvy o EHS je základním prvkem práva Společenství, který je rovněž zakotven v ustálené judikatuře Soudního dvora. Při posuzování případů údajného porušení zásady zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti (znevýhodňující zacházení s členským státem má také důsledky pro právní postavení jeho státních příslušníků v rozsahu, v němž tím jsou poškozeny jejich zájmy) používal Soudní dvůr při svých úvahách metodu, která spočívá předně v určení rozdílného zacházení, a posléze v prokázání svévolné povahy tohoto rozdílného zacházení.

Zásada relativní stability není sama o sobě v rozporu se zásadou zákazu diskriminace, pokud se rozdělování rybolovných kvót provádí na základě objektivního kritéria, které zaručuje

odlišné zacházení s členskými státy, jejichž situace se podstatně liší. Toto rozlišení se stanoví podle intenzity rybolovu v průběhu referenčního období, což může odůvodnit i vyloučení některých členských států z postupu rozdělování dostupných kvót.

Je však třeba poznamenat, že lov tresky obecné portugalskými rybáři ve vodách Newfoundlandu a Grónska se datuje již od počátku 16. století. Portugalské loďstvo tradičně lovilo v grónských vodách až do konce roku 1977, přičemž lovilo zejména tresku obecnou a v menším množství okouníka mořského. Přerušeni rybolovu v roce 1977, které bylo způsobeno výlučně rozšířením výlučné hospodářské zóny Grónska na 200 mil, připravilo podstatnou část lovců tresky obecné o zaměstnání a Portugalsko nakonec muselo dovážet značná množství tresky obecné ze třetích zemí. V období let 1973 až 1977 lovilo portugalské loďstvo v průměru stejné množství tresky obecné jako Spolková republika Německo a téměř třináctkrát větší množství než Spojené království. Tyto skutečnosti umožňují dospět k závěru, že kdyby Portugalsko bylo bývalo členským státem v roce 1982, kdy se zpracovával první klíč k rozdělení rybolovných kvót v dotyčných vodách, mělo by nárok na kvótu na tresku obecnou a okouníka mořského vypočtenou z průměrného objemu svých odlovů v této oblasti. Z tohoto pohledu představuje zachovávání neměnného klíče k rozdělení dostupných rybolovných kvót ve vodách Grónska objektivně neodůvodněné rozdílné zacházení s Portugalskem oproti ostatním členským státům ve stejném postavení, v projednávaném případě Spolkové republiky Německo a Spojenému království.

Podle Portugalské republiky se zdá, že o diskriminační povaze tohoto rozdílného zacházení není pochyb vzhledem k tomu, že z jejího pohledu neexistuje objektivní příčina nebo obecný zájem, které by toto rozdílné zacházení odůvodňovaly. Skutečnost, že Portugalsko v roce 1982 ještě nebylo členem Evropských společenství, nemůže být přijatelným odůvodněním diskriminace, jejíž obětí se stalo, jelikož jeho přistoupení ke Společenství znamenalo jeho okamžité začlenění do společné rybářské politiky. Nejedná se jen o tuto skutečnost, ale bylo by nesmyslné tvrdit, že Portugalská republika aktem o přistoupení přijala právní následky vyplývající z diskriminace. Pokud je totiž výklad pojmu „relativní stabilita“ zastávaný Portugalskou republikou správný, akt o přistoupení, který se k této věci nevyjadřuje, na této situaci nic nezměnil.

D – Porušení zásad proporcionality a spravedlivého posouzení

Portugalská republika konstatuje, že byť není zásada proporcionality ve Smlouvě výslovně upravena, je zakotvena v judikatuře Soudního dvora. Tato zásada, se kterou musí být v souladu veškerá právní úprava Společenství, jež omezuje nebo ovlivňuje zájmy členských států nebo jejich státních příslušníků, je rovněž relevantní v souvislosti s posouzením legality napadeného nařízení.

Proporcionalita je srovnávací pojem, který umožňuje posouzení určitého výsledku z hlediska sledovaných cílů. Z tohoto pohledu je opatření, které spočívá v odmítnutí přidělit novým členským státům se starou a silnou tradicí rybolovu ve vodách Grónska rybolovné kvóty, nepřiměřené vzhledem ke sledovanému cíli, jímž je zajištění relativní stability. Přiměřenost opatření totiž závisí na jeho vhodnosti, jeho nezbytnosti a správném poměru ve vztahu ke sledovaným cílům. Nelze přitom obhájit stav, kdy je zaručena neměnná vytíženost rybářských loďstev Spolkové republiky Německo a Spojeného království, a to bez jakékoli možnosti jiného řešení nebo kompromisu, tím, že jsou zcela a na dobu neomezenou obětovány zájmy portugalského loďstva lovícího tresku obecnou a okouníka mořského, přičemž uvedené zájmy mají pevný základ v tradici lovu těchto druhů v grónských vodách.

Portugalská republika zdůrazňuje zásadní význam tresky obecné v tradicích, hospodářském životě a společenském životě této země, v níž je tato ryba odnepaměti „věrným souputníkem“ obyvatel a v níž je její spotřeba mimořádně vysoká. Význam tresky obecné pro stabilitu rybolovné činnosti portugalského loďstva, s ohledem na obtíže při přístupu do tradičních rybolovných oblastí, a významná úloha, kterou hraje v tradičních stravovacích zvyklostech představujících součást společensko-kulturní svébytnosti, jsou jasným důkazem toho, že naprosté vyloučení Portugalska z tabulky rybolovných kvót pro rok 1990 ve vodách Grónska je nepřiměřené a zjevně v rozporu se zásadou spravedlivého posouzení.

Zásada spravedlivého posouzení se obvykle chápe jako synonymum spravedlnosti v konkrétním případě. Její právní význam byl v mezinárodním právu veřejném uznán prostřednictvím obecných právních zásad uvedených v čl. 38 odst. 1 písm. a) statutu Mezinárodního soudního dvora, který v rozsudku ze dne 20. února 1969, „Severomořský kontinentální šelf“, rozhodl, že „ať jsou právní úvahy soudce jakékoli, jeho rozhodnutí musí být již pojmově správná, a v tomto smyslu tedy spravedlivá“.

Soudní dvůr se rovněž na důvody spravedlivého posouzení mnohokrát odvolával v judikatuře, zejména v rozsudcích ze dne 13. února 1969, Wilhelm (věc 14/68, Recueil 1969, s. 1), ze dne 13. prosince 1979, Loebisch (věc 14/79, Recueil 1979, s. 3679) a ze dne 27. května 1982, Reichelt (věc 113/81, Recueil 1982, s. 1957). Z tohoto uznání spravedlivého posouzení jakožto obecné zásady práva Společenství vyplývá, že zákonodárce Společenství při výkonu své pravomoci právně upravovat protikladné zájmy, nemůže přehlížet všeobecný požadavek spravedlivého posouzení, protože jinak je akt, který přijímá, protiprávní. V projednávaném případě byla zásada spravedlivého posouzení porušena, protože zachování počátečního rozdělení rybolovných kvót představuje z pohledu zájmů Portugalské republiky, jež jsou založeny na legitimním očekávání, nespravedlivé řešení.

E – Porušení zásady solidarity Společenství (čl. 5 druhý pododstavec Smlouvy o EHS)

Portugalská republika připomíná, že čl. 354 odst. 1 aktu o přistoupení vyjadřuje cíl plně začlenit Portugalsko do společné rybářské politiky tak, že Společenství převezme správu dohod o rybolovu uzavřených Portugalskem se třetími státy před přistoupením.

V důsledku přistoupení ke společenství států, jež má v oblasti vnějších rybolovných zdrojů celkovou strategii, se tedy Portugalsko vzdalo své svrchované pravomoci, pokud jde o uzavírání i správu dohod o rybolovu se třetími státy. I když je pravda, že akt o přistoupení neobsahuje žádné ustanovení o přístupu nových států k vnějším zdrojům, které Společenství získalo dohodami se třetími státy, k vyplnění této mezery nevyhnutelně dojde odkazem na zásadu solidarity Společenství a na základní hodnoty spravedlnosti, kterými se vztahy mezi členskými státy musí nutně řídit.

Portugalská republika zdůrazňuje, že zásadu solidarity Společenství je nutno v projednávané věci uplatňovat důrazněji než jindy: Portugalsko se jako nový členský stát vzdalo svých dřívějších práv a smluvních postavení, jejichž podstatou v několika případech bylo výlučné právo rybolovu v některých vodách třetích zemí, a výměnou za to by členské státy, jež tvořily desetičlenné Společenství, měly svolit k tomu, že budou rybolovné zdroje, k nimž má Společenství přístup, sdílet na základě použití objektivních a nediskriminačních kritérií přerozdělení dostupných rybolovných zdrojů. Spravedlivá rovnováha mezi postoupením práv a protihodnotou jakožto minimální požadavek spravedlivého posouzení by nutně vyžadovala, aby nové členské státy měly přístup k rybolovným oblastem využívaným ostatními státy, stejně jako tyto státy získaly právo přístupu k rybolovným zdrojům, jež náležely Portugalsku

a na něž ne vždy mohou uplatňovat historická rybolovná práva (viz například dohoda o rybolovu mezi Portugalskem a Mauritiáni).

Konečně je podle Portugalské republiky článek 5 Smlouvy, jenž se odvolává na „veškerá vhodná obecná i zvláštní opatření k plnění závazků, které vyplývají z této smlouvy nebo jsou důsledkem činnosti orgánů Společenství“, přímo určen členským státům, avšak vztahuje se také na postoje zaujímané členskými státy v rámci Rady. Tyto postoje, které mají v oblasti rozdělení rybolovných kvót podobu rozhodnutí kvalifikovanou většinou, přitom nemohou opomíjet dodržování základních zásad práva Společenství, opak by byl nejen výsměchem konkrétním zájmům ostatních členských států, ale také by ohrozil integraci a uskutečnění společné rybářské politiky.

Španělské království ve věci C-67/90 především poukazuje na to, že druhý protokol (1989) o podmínkách rybolovu mezi Společenstvím a Grónskem obsahuje ve srovnání s prvním protokolem (1985) značné zvýšení kvót přidělených Grónskem. V období 1986 až 1989 navíc Společenství přijalo nabídky Grónska na dodatečné kvóty, zatímco jiné nabídky odmítlo. Podle Španělského království záviselo přijetí Grónskem nabízených dodatečných kvót ze strany Společenství vždy na výlučném zájmu členských států, jimž se tyto kvóty rozdělovaly. Odmítnutí bylo dáno nezájmem týchž členských států.

Španělské království se zabývá zásadou relativní stability a tvrdí, že se jedná o neurčitý právní pojem, jehož dosah a obsah je nutno určit na základě *použitelných právních předpisů, judikatury Soudního dvora a obecných cílů a zásad Smlouvy*.

a) Pokud jde o *použitelné právní předpisy*, Španělské království zdůrazňuje, že čl. 4 odst. 1 nařízení č. 170/83 odkazuje na relativní stabilitu, která má být zajištěna „každému členskému státu“ – to znamená, že rozdělení je potřeba provést na základě kritéria rovnosti zajišťujícího uvedenou stabilitu každému členskému státu, a nikoli na základě kritérií, jež tuto stabilitu zaručí pouze některým členským státům na úkor těch, jimž je odepřena. Krom toho se relativní stabilita vztahuje také na „činnosti týkající se lovu každé uvažované populace ryb“, což znamená, že u každého dotčeného druhu nebo skupiny druhů je nutno vzít v úvahu objem odlovů provedených v minulosti každým členským státem. V důsledku toho skutečnost, že členský stát dosud nezískal kvóty na rybolov v určené oblasti, neznamená, že by tento stát měl být na základě zásady relativní stability z této oblasti navždy vyloučen, protože tato zásada nestanoví, že v určité oblasti mohou nadále lovit pouze členské státy, které tam již lovily, nýbrž pouze zaručuje každému členskému státu stabilitu vzhledem k činnostem týkajícím se lovu každé uvažované populace ryb. Proto je vyloučení Španělska z rozdělení kvót dostupných pro Společenství podle dohody o rybolovu podepsané s vládou Dánska a s místní vládou Grónska, ke kterému došlo na základě napadeného nařízení, a to pouze pod záminkou, že se rozdělení kvót dosud nikdy neúčastnilo, nesprávným použitím kritéria relativní stability, a v důsledku toho porušuje ustanovení nařízení č. 170/83 o kritériích rozdělení objemu dostupného odlovu.

Španělská vláda připomíná tři kritéria uvedená v odůvodnění nařízení č. 170/83 (zvláštní potřeby regionů, jejichž místní obyvatelstvo je obzvláště závislé na rybolovu a souvisejících průmyslových odvětvích; referenční rozdělení odrážející hlavní směry přijaté Radou; příspěvní k vyšší stabilitě rybolovných činností), která by měla být vodítkem pro správný výklad pojmu „relativní stabilita“, i kritéria rozdělování dostupných zdrojů (čtvrtý bod odůvodnění nařízení č. 172/83: tradiční rybolovné činnosti, zvláštní potřeby regionů obzvláště závislých na rybolovu, ztráta rybolovných práv ve vodách třetích zemí), a konstatuje, že rozdělení

vyhlášené v roce 1983 se mohlo vztahovat pouze na státy, které tehdy byly členy Společenství, tedy nikoli na Španělsko a Portugalsko.

Striktní použití zmíněného rozdělovacího klíče přitom nemůže vést k soustavnému vylučování nových členských států z jednotlivých rybolovných kvót získaných Společenstvím v rámci dohod se třetími zeměmi, protože by to byla *zjevná diskriminace* těchto států, které by i přes své jinak úplné začlenění do Společenství nemohly sdílet jednu z jeho součástí, a sice Společenstvím získaná rybolovná práva mimo vody pod jurisdikcí nebo svrchovaností členských států. Kritérium referenčního rozdělení by tudíž bylo platné potud, pokud by se použilo i na nové členské státy podle stejných měřítek, která byla použita v roce 1983, tedy podle tradičních rybolovných činností, zvláštních potřeb regionů obzvláště závislých na rybolovu a ztráty rybolovných práv ve vodách třetích zemí.

V tomto ohledu Španělské království připomíná, že před rokem 1977 byla činnost španělského loďstva ve vodách Grónska značného rozsahu. Zohlednění tradičních rybolovných činností Španělů v této oblasti by nejen vedlo k správnému výkladu zásady relativní stability ve smyslu odůvodnění nařízení č. 170/83, ale rovněž by bylo více v souladu s judikaturou Soudního dvora, který ve výše uvedeném rozsudku ze dne 16. června 1987, Romkes, rozhodl, že systém rozdělení kvót není v rozporu se zásadou zákazu diskriminace stanovenou v článku 7 Smlouvy, jestliže rybářům každého členského státu ukládá povinnost vynaložit úsilí k omezení odlovu na úroveň úměrnou jejich odlovům před vstupem režimu Společenství pro zachování rybolovných zdrojů v platnost.

Pokud jde o ztrátu rybolovných práv, ta byla nesporná a konkrétně v případě jednoho z hlavních druhů, na něž se vztahuje dohoda s Grónskem, tedy tresky obecné, klesl podíl španělského odlovu tohoto druhu z 10,99 % celkového odlovu Společenství v roce 1986 na 5,07 % celkového odlovu Společenství v roce 1990.

Pokud jde o kritérium přispění zavedeného režimu k vyšší stabilitě rybolovných činností, je podle Španělského království jasné, že soustavné přidělování rybolovných práv ve vodách Grónska, a to bez ohledu na jejich objem, stejným členským státům (Spolková republika Německo, Spojené království, Francie a Dánsko) vyšší stabilitu rybolovných činností nijak nezaručuje. Posiluje postavení loďstva některých členských států na úkor loďstev některých jiných států. Namísto stabilizace vyvolává destabilizaci tím, že v některých zemích vytváří silné odvětví rybolovu, jehož potřeby odlovu jsou zcela pokryty, oproti jiným zemím, v nichž je toto odvětví v krizi, protože – navzdory jeho rozsahu z hlediska počtu plavidel, počtu zaměstnanců, objemu obchodu, souvisejících odvětví, spotřebitelského trhu a podobně – jejich práva odlovu jsou omezována na stále nižší množství, která nemohou uspokojit potřeby loďstva ani potřeby trhu. Tato skutečnost zase vede k tomu, že silná poptávka ze strany spotřebitelů, kterou nelze pokrýt odlovy vnitrostátního loďstva, musí být uspokojena dovozem ryb ze zemí, jež mohou využívat rybolovných práv sjednaných Společenstvím se třetími zeměmi a rozdělených na základě nesprávného použití zásady relativní stability.

Stále ještě v rovině použitelných právních předpisů tvrdí Španělské království, že ačkoli je zachování relativní stability právním závazkem vyplývajícím z čl. 4 odst. 1 nařízení č. 170/83, opírá se použití rozdělení z roku 1983 jako referenčního základu o politický kompromis zákonodárce. Zákonodárce proto v konkrétním případě může tento základ pozměnit nebo se od něho odklonit, aniž by musel čekat na úpravy, jež může Rada přijmout podle čl. 4 odst. 2. Tuto možnost uznala sama Rada v prohlášení k článku 4 zapsaném do protokolu při přijetí nařízení, kde jsou zmíněny okolnosti, jež by mohly podstatně ovlivnit všeobecný stav, s ohledem na nějž Rada rozhodla o počátečním rozdělení. Je zřejmé, že

zvýšení počtu členských států po přistoupení Španělska a Portugalska, což jsou země, jež mají ostatně právě v odvětví rybolovu zvláštní váhu, je třeba považovat za okolnost, která podstatně ovlivňuje předchozí stav.

Je sice pravda, že akt o přistoupení, když v člancích 167 a 168 upravuje vnější rybolovné zdroje, odkazuje pouze na dohody o rybolovu uzavřené mezi Španělskem a třetími zeměmi a na celní úlevy, které Španělsko přiznalo produktům rybolovu ze společných podniků, nelze z toho však vyvozovat, že rozdělení rybolovných práv Společenství ve vodách třetích zemí je třeba provést na základě zásady relativní stability podle kritérií rozdělení určených v roce 1983, kdy se Společenství skládalo pouze z deseti členských států. Skutečnost, že se akt o přistoupení k rybolovným zdrojům Společenství ve vodách třetích zemí nevyjadřuje, znamená, že Španělsko má mít na těchto zdrojích plný podíl a že zásada relativní stability má být použita s ohledem na nové složení Společenství.

Tento výklad aktu o přistoupení ostatně odpovídá obsahu prohlášení č. 14 připojeného k závěrečnému aktu, podle něhož „orgány Společenství se budou při rozhodování o vhodných postupech umožňujících začlenění nových členských států do dohod o rybolovu uzavřených Společenstvím řídit hlavními směry sjednanými v této oblasti při vyjednávacích konferencích“. Protože přitom podle těchto hlavních směrů „rozdělení dostupných zdrojů případně přidělených v rámci těchto úmluv mezi členské státy je založeno na zásadě relativní stability, přičemž tato zásada přináší Španělsku stejnou výhodu jako ostatním členským státům“, a Společenství musí „zachovat jak základní rovnováhu, na které jsou založeny vztahy mezi členskými státy stávajícího Společenství v oblasti rybolovu, tak i celkovou rovnováhu rozšířeného Společenství ve vztahu ke třetím zemím“, představuje jakýkoli jiný výklad aktu o přistoupení, který vylučuje Španělsko z těchto dohod, zjevné porušení ustanovení výslovně ujednaných mezi smluvními stranami.

b) Pokud jde o *judikaturu Soudního dvora*, má Španělské království za to, že klíčovým bodem výše uvedeného rozsudku ve věci 46/86 je to, že „tento požadavek relativní stability je třeba chápat tak, že znamená zachování pevného procentního podílu pro každý členský stát v rámci tohoto rozdělení“. Znamená to, že když jsou dostupná rybolovná práva, je každému členskému státu zaručeno, že si ponechá kvóty na stejné relativní úrovni, jako měl v předcházejících letech. Přitom jelikož jsou v projednávané věci dostupné dodatečné kvóty, a v důsledku toho jsou možnosti odlovu pro rok 1990 vyšší než možnosti odlovu pro rok 1989, přidělení kvót novým členským státům, na které se v předchozích letech rozdělení nevztahovalo, nejen není v rozporu se zásadou relativní stability, protože každému členskému státu zachovává pevný procentní podíl vzhledem k předchozím rozdělením, přičemž současně umožňuje i jiným členským státům podílet se na dodatečné kvóte, ale přispívá také k vyšší stabilitě rybolovných činností členských států. Vzhledem k tomu, že byl druhý protokol s Grónskem vyjednan Společenstvím v jeho současném složení, musí být rozdělení rybolovných práv provedeno s ohledem na toto nové složení.

Španělské království rovněž zdůrazňuje, že nezájem ze strany loďstva Společenství vytvářel podmínky pro soustavně nedostatečné využívání rybolovných práv stanovených v prvním protokolu s Grónskem. Zásada relativní stability, jak ji vykládá Soudní dvůr, by tedy nebyla v případě přidělení rybolovných práv jiným členským státům porušena, ani kdyby dodatečné kvóty nebyly, jelikož členské státy, které dosud tuto zásadu výlučně a soustavně využívaly, nikdy kvóty nevyčerpaly v plné výši.

c) Pokud jde o obecné zásady Smlouvy, Španělské království tvrdí, že zásadu relativní stability je třeba vykládat ve světle základních cílů a zásad Smlouvy, zejména *zásady zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti*, která je zakotvena v článku 7 Smlouvy o EHS.

Je jasné, že tato zásada, ze které vychází veškerá činnost Společenství, se vztahuje rovněž na rybářskou politiku [obzvláště významné je v tomto ohledu znění nařízení Rady (EHS) č. 101/76 ze dne 19. ledna 1976, kterým se stanoví společná strukturální politika pro odvětví rybolovu (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. L 20, s. 19)]. Jestliže přitom členské státy nemohou v oblasti rybolovu přijmout žádný předpis, který by mohl způsobit rozdílné zacházení ve vztahu k jiným členským státům, a jestliže musí všem rybářským plavidlům plujícím pod vlajkou členského státu zajistit rovné podmínky přístupu a provozu činnosti, Společenství tím spíše nemůže přijmout ustanovení, která porušují zásadu zákazu diskriminace a vyvolávají rozdílné zacházení mezi členskými státy. Podle Španělského království porušuje napadané nařízení zásadu zákazu diskriminace, protože z rozdělení vylučuje dva členské státy, Španělsko a Portugalsko, které jsou vystaveny rozdílnému a jasně diskriminačnímu zacházení.

Podle Španělského království konečně od doby, kdy má Společenství výlučnou pravomoc uzavírat dohody o rybolovu se třetími zeměmi a kdy se členské státy vzdaly této části své svrchovanosti a ode dne přistoupení ke Společenství již nemohou z vlastního podnětu vyjednat dohody se třetími zeměmi, aby získaly práva lovit ve vodách pod svrchovaností nebo jurisdikcí těchto zemí, nemůže Společenství sjednávat nová práva odlovu pouze ve prospěch některých členských států, aniž by tím způsobilo vážnou újmu ostatním. Ostatní členské státy totiž jednak nemají možnost sjednat se třetími zeměmi nové dohody o rybolovu vzhledem k tomu, že tuto pravomoc převedly na Společenství, jednak jsou diskriminačně vyloučeny z rybolovných práv, která Společenství získá tím, že jménem všech členských států sjedná dohodu o rybolovu se třetí zemí.

Rada se tak tím, že přijala napadené nařízení v rozporu s touto zásadou, dopustila zneužití pravomoci.

V téže souvislosti Španělské království zdůrazňuje, že ostatní členské státy získaly podíl na dvoustranných dohodách, jež Španělsko před přistoupením podepsalo se třetími zeměmi a jež byly po přistoupení nově vyjednány Společenstvím, a díky začlenění Španělska do Společenství tedy využívají nová rybolovná práva, zatímco Španělsku není dovoleno podílet se na kvótách, které získalo Společenství na základě dohod se třetími zeměmi podepsaných před přistoupením. Jedná se o zjevně diskriminační jednání.

Ve věcech C-70/90, C-71/90 a C-73/90 předkládá Španělsko zcela obdobné argumenty jako jsou argumenty předložené ve věci C-67/90.

Ve věci C-63/90 tvrdí *Rada Evropských společenství*, pokud jde o žalobní důvod týkající se *porušení podstatných formálních náležitostí*, že článek 190 Smlouvy o EHS ukládá pozitivní povinnost uvést odůvodnění, ne povinnost negativní. Není proto důvod uvádět, proč Portugalsko nezískalo část kvóty. Portugalsko si ostatně bylo zcela vědomo důvodů, o něž se opíralo rozdělení kvót provedené na základě nařízení.

Pokud jde o právní základ, trvá Rada na tom, že povinnost uvést právní základ napadeného nařízení splnila odkazem na článek 11 nařízení č. 170/83. Ustálenou praxí Rady při přijímání předpisů sekundárního práva totiž je neuvádět ustanovení Smlouvy, na němž je založen akt

primárního práva, neboť by to mohlo vyvolávat dojem, že Rada jedná na základě pravomocí, které jí přímo svěřuje toto ustanovení, a ne na základě sekundárního práva. Pokud jde o nařízení č. 2/85, na něž odkazuje Portugalská republika, Rada poukazuje na to, že uvedení článku 43 Smlouvy o EHS spolu s článkem 11 nařízení č. 170/83 bylo odůvodněno tím, že zmíněné nařízení obsahovalo výslovné ustanovení určující výši finanční náhrady, jež má být vyplacena Grónsku. Podle Rady je jasné, že by článek 11 nepředstavoval dostatečný právní základ k přijetí takového ustanovení, ke kterému v napadeném nařízení neexistuje rovnocenné ustanovení.

Ve všech pěti věcech Rada tvrdí, že co se týče věci samé, byla rozdělení kvót odlovu provedená napadenými nařízeními plně v souladu s platnými právními předpisy Společenství, jak je vykládá Soudní dvůr ve světle cílů a obecných zásad společné rybářské politiky a Smlouvy.

Rada přechází ke zkoumání *zásady relativní stability* a rozčleňuje svou argumentaci podle pěti bodů.

a) Zásada relativní stability není pouze základem spravedlivého rozdělení rybolovných zdrojů s odkazem na historická práva. Je to zásada, která umožňuje metodické přizpůsobení rybolovné činnosti konkrétní historické situaci, a sice relativnímu nedostatku zdrojů v důsledku zavedení přísnějších opatření pro zachování a řízení a všeobecného ustanovení hranice 200 mil. Za těchto podmínek je zásada relativní stability spíše zásadou sdílení nevýhod než výhod.

Při uplatnění této zásady vycházela Rada z množství ryb odlovených loďstvy jednotlivých států v průběhu referenčního období (1973 až 1978), které odráželo jejich tehdejší rybolovnou kapacitu, a rozdělila rybolovná práva dostupná pro Společenství tak, aby se nevyhnutelné snížení intenzity rybolovu rozdělilo úměrně (při současném zohlednění nutnosti zachování zvláštních potřeb regionů, jejichž obyvatelstvo je obzvláště závislé na rybolovu a souvisejících průmyslových odvětvích).

Tento postup byl schválen Soudním dvorem ve výše uvedené věci 46/86, Romkes, v níž jej shledal slučitelným se zásadou zákazu diskriminace, „protože rybářům každého členského státu ukládá povinnost vynaložit úsilí k omezení odlovu na úroveň úměrnou jejich odlovům před vstupem režimu Společenství pro zachování rybolovných zdrojů v platnost“, a konkrétně vyjádřen klíčem určeným v nařízení č. 172/83, s jehož pomocí bylo zpětně stanoveno rozdělení pro rok 1982 a jež se použil v následujících letech.

b) Zásada relativní stability se vztahuje na rozdělení kvót nejen ve vodách Společenství, ale také ve vodách třetích zemí, kde rybolovná práva Společenství podléhají omezením odlovu.

To vyplývá z výslovného ustanovení článku 3 nařízení č. 170/83, který vymezuje podíly odlovů dostupných pro Společenství tak, že zahrnují možnosti odlovu mimo vody Společenství, i z ustanovení čl. 4 odst. 1 téhož nařízení, jež se týká rozdělení takto vymezeného dostupného odlovu.

Je totiž v souladu s logikou systému, že při řízeném omezování rybolovných činností je snaha o dosažení všeobecné rovnováhy s ohledem na ztracená rybolovná práva a získané náhrady, současně ve vodách Společenství i mimo ně.

c) Cílem této zásady bylo střednědobé řešení problémů odvětví rybolovu ve Společenství. Zaručuje relativní stabilitu rybolovných činností během období nutného k tomu, aby se populace ryb mohly obnovit a aby se odvětví rybolovu mohlo přizpůsobit nucenému snížení činnosti s veškerými nepříjemnými hospodářskými a sociálními důsledky, které s sebou nese.

Samotný pojem „relativní stabilita rybolovných činností“ znamená, že jakmile jsou možnosti odlovu rozděleny, musí nařízení, kterými se každý rok stanoví kvóty, toto rozdělení dodržovat. Potvrzuje to znění čl. 4 odst. 2, v němž je, pokud jde o úpravy „v rozdělení zdrojů“, použito jednotné číslo. Krom toho čl. 4 odst. 2 vyžaduje, aby tyto úpravy prováděla Rada postupem stanoveným v článku 43. Toto ustanovení by bylo nadbytečné, kdyby bylo možné přerozdělovat kvóty na základě každoročních nařízení, která jsou přijímána zjednodušeným postupem stanoveným článkem 11 nařízení č. 170/83.

Předpokládalo se tedy, že počáteční rozdělení kvót provedené v souladu se zásadou relativní stability a na základě klíče uvedeného v nařízení č. 172/83 zůstane v podstatě beze změny až do doby, kdy Rada bude s to posoudit na základě zprávy, již má Komise předložit do konce roku 1991 (čl. 8 odst. 1 nařízení č. 170/83), situaci Společenství v oblasti rybolovu, hospodářský a sociální vývoj pobřežních oblastí a stav populací ryb. Za podmínek relativní stability by se tak v průběhu počátečního období v délce zhruba deseti let mohly rozvinout nové struktury rybolovných činností přizpůsobené pravidlům stanoveným politikou zachování a řízení.

d) Měla být zajištěna relativní stabilita týkající se lovu „každé uvažované populace ryb“. Pevnými procentními podíly zaručenými oprávněným členským státům v rozdělení byly proto procentní podíly rybolovných práv Společenství týkajících se určitých konkrétních populací ryb. Výraz „populace“ je třeba chápat v jeho odborném smyslu a tak, že se týká ryb určitého druhu vyskytujících se v dané zeměpisné oblasti.

Je zjevné, že populace ryb, a tedy i rybolovná práva, se mohou rok od roku měnit. Pevný procentní podíl přípustných odlovů určité populace tedy může v jednom roce odpovídat většímu množství ryb a v následujícím roce menšímu množství ryb.

e) Rozdělení rybolovných práv provedené před rokem 1986 v souladu se zásadou relativní stability bylo součástí *acquis communautaire*, jehož přijetí ze strany Portugalské republiky a Španělského království bylo výslovnou podmínkou přistoupení těchto zemí ke Společenství, s výhradou úprav nebo výjimek stanovených v aktu o přistoupení. Tento akt přitom upravuje přístup těchto dvou zemí ke zdrojům vod Společenství vyčerpávaným způsobem (články 161 a 349), přičemž se nijak nezmiňuje o přístupu k populacím ryb dostupným pro Společenství na základě dohod uzavřených se třetími zeměmi nařizujícími omezení odlovu. Podle Rady skutečnost, že se akt o přistoupení o tomto nezmiňuje, odráží konzistentní postoj, jenž Společenství zastávalo po celou dobu přístupových jednání, tedy že rovnováha, na níž se *acquis communautaire* zakládá, neumožňuje uvažovat o žádném omezení rybolovných práv využívaných státy, jež byly v té době členy Společenství. V důsledku toho se nařízení č. 170/83 použije jako takové, což zabrání jakémukoli narušení relativní stability, která byla v okamžiku rozšíření Společenství již nastolena.

Jinak tomu je v případě, kdy uzavření dohod se třetími zeměmi po přistoupení Španělska a Portugalska vytvoří nová rybolovná práva týkající se populací, k nimž Společenství dříve nemělo přístup a kdy je kvůli omezení odlovu nutné rozdělení provést. Toto rozdělení by se mělo provést podle ustanovení čl. 4 odst. 1 nařízení č. 170/83, a Španělsko a Portugalsko by

měly nárok na případný podíl nutný k zajištění relativní stability svých rybolovných činností týkajících se lovu této konkrétní populace ryb.

V tomto ohledu je třeba rozlišovat mezi nově dostupnými populacemi ryb, které mají být rozděleny, a zvýšením dostupných množství již rozdělených populací ryb. Posledně zmiňované populace ryb případnou členským státům, mezi které již dotyčné populace byly rozděleny dříve, protože podle rozhodnutí Soudního dvora zakládá zásada relativní stability právo na pevné procentní podíly ryb, nikoli na pevná množství ryb.

Toto rozlišení je velice důležité pro správné vyhodnocení číselných údajů o odlovu, které by na první pohled mohly nasvědčovat tomu, že jsou dostupné nové populace ryb. Ve skutečnosti se, tak jako v projednávané věci, jedná o stejné populace ryb, pro něž byla stanovena vyšší mezní hodnota než dříve, protože úroveň, na kterou jsou nastavovány TAC, závisí na stavu dotyčné populace, jímž se řídí občasné úpravy v závislosti na jeho vývoji.

Pokud jde o možnost přezkoumání rozdělovacího klíče nezávisle na doložce uvedené v čl. 4 odst. 2, má Rada za to, jednak že prohlášení zapsané do protokolu při přijetí nařízení č. 170/83, ať už může být jeho výklad jakýkoli, nemůže ovlivnit skutečný smysl samotných právních norem (Soudní dvůr v tomto smyslu rozhodl již mnohokrát), jednak že nový rozdělovací klíč mohl být zaveden pouze zařazením výslovné výjimky z ustanovení uvedeného nařízení do aktu o přistoupení. To přitom učiněno nebylo.

Pokud jde o argument týkající se nedostatečného využívání kvót oprávněnými členskými státy, který podle Španělského království stejně jako zvýšení dostupných množství odůvodňuje přezkoumání rozdělovacího klíče, Rada uvádí, že toto nedostatečné využívání ve skutečnosti není důsledkem nezájmu oprávněných členských států, nýbrž spíše celé řady důvodů souvisejících se špatnými stavy populací, s provozními obtížemi v některých severských vodách a s uzavíráním některých rybolovných oblastí ze strany orgánů některých třetích zemí. Z politických důvodů bývají navíc kvóty při mezinárodních jednáních určeny na mimořádně vysoké úrovni.

V souvislosti s žalobním důvodem týkajícím se *diskriminace* odkazuje Rada na své úvahy týkající se aktu o přistoupení a má za to, že žalobkyně se nemohou důvodně odvolávat na diskriminaci ohledně právního stavu, se kterým předtím svolily. Dále pak lze podle ustálené judikatury Soudního dvora hovořit o diskriminaci pouze tehdy, jestliže je s osobami ve stejné situaci zacházeno rozdílně nebo jestliže je stejně zacházeno s osobami v rozdílných situacích, a to bez objektivního odůvodnění.

Rada přitom uvádí, že situace španělských a portugalských rybářů se liší od situace rybářů členských států, kterým byly přiděleny kvóty ve vodách dotyčných třetích zemí na základě rozdělení provedeného v roce 1983. Podle Rady by totiž jakékoli nové rozdělení kvót po roce 1985 rybářům Společenství narušilo struktury rybolovných činností založených na záruce stability poskytnuté právními předpisy Společenství. Konkrétně v případě portugalského rybářského loďstva nelze zapomínat na to, že v grónských vodách od roku 1977 nelovilo.

Podle názoru Rady nelze přijmout ani žalobní důvod vznesený Španělským královstvím, týkající se nespravedlivého zacházení a pojednávající o skutečnosti, že po přistoupení ztratilo právo sjednávat nezávisle dohody o rybolovu se třetími zeměmi, aniž by se na ně výměnou za to vztahovala nová práva odlovu získaná Společenstvím. V tomto ohledu Rada připomíná již vysvětlený rozdíl mezi navýšením stávajících a již rozdělených rybolovných práv a novými rybolovnými právy týkajícími se populací ryb, k nimž Společenství nemělo dříve přístup –

obvyklé použití zásady relativní stability znamená, že v prvním případě musí být jakékoli zvýšení (nebo snížení) rybolovných práv ve prospěch (nebo na úkor) držitelů stávajících kvót, naproti tomu v druhém případě je s ohledem na zásadu relativní stability třeba posoudit požadavky všech členských států stejně.

Krom toho je podle Rady zjevné, že výhody a náklady různých politik Společenství mají na členské státy různý dopad. To, zda lze tuto rovnováhu, ať už v konkrétních oblastech nebo celkově, považovat za příznivější pro jeden členský stát než pro jiné, je věcí spíše politického než právního posouzení. Rada dále poznamenává, že je v každém případě třeba mít na paměti, že Společenství v posledních letech uzavřelo vysoký počet dohod o rybolovu s rozvojovými zeměmi. Na těchto dohodách, jejichž správu nyní již v některých případech zajišťuje Společenství v souladu s články 167 a 354 aktu o přistoupení, má zájem jen omezený počet členských států, což nemusí nutně být ty státy, jež využívají rozdělení kvót přidělených na základě dohod týkajících se severních vod.

Pokud jde o žalobní důvod týkající se *porušení zásady proporcionality* vznesený Portugalskou republikou, Rada poznamenává, že jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, tato zásada se uplatňuje pouze v případě povinnosti uložené fyzické nebo právnické osobě za účelem dosažení nějakého pozdějšího cíle. V projednávané věci, kdy si žalobkyně stěžuje, že jí nebyly přiznány některé výhody, na něž měla podle svého názoru nárok, tomu tak není.

Pokud jde o *obecnou zásadu spravedlivého posouzení*, která se od ostatních obecných zásad práva Společenství rovněž uplatňovaných portugalskou vládou liší, Rada tvrdí, že jí není známa žádná judikatura Soudního dvora v této oblasti. Ačkoli žalobkyně ve své žalobě obšírně prokazuje, proč si přála, aby jí byly přiděleny kvóty umožňující lovit tresku obecnou v grónských vodách, nepředložila žádný důvod, na kterém by bylo možno právo na tyto kvóty založit.

Ani žalobní důvod týkající se *porušení zásady solidarity Společenství*, která je vyjádřena povinností zdržet se jakýchkoli opatření, jež by mohla ohrozit dosažení cílů Smlouvy, uloženou v čl. 5 druhém pododstavci Smlouvy o EHS, nelze přijmout. Podle názoru Rady jsou totiž jednak ustanovení článku 5 Smlouvy určena nikoli Radě jakožto orgánu, nýbrž členským státům, jednak je nemyslitelné, aby povinnost solidarity Společenství, kterou musí členské státy na základě uvedeného článku 5 plnit, zavazovala členské státy k tomu, aby o návrhu Komise hlasovaly tak či onak.

Podle *Komise Evropských společenství*, jež vystupuje jako vedlejší účastník řízení na podporu návrhových žádání Rady, se účastníci řízení rozcházejí zejména ve dvou bodech: a) výklad zásady relativní stability při rozdělování rybolovných zdrojů dostupných pro Společenství a b) použití této zásady v případě přistoupení nových členských států.

B – Výklad zásady relativní stability

Za účelem upřesnění pojmu „relativní stabilita“ Komise připomíná, za jaké situace bylo přijato nařízení č. 170/83 – jednak třetí země všeobecně rozšířily své rybolovné oblasti na šířku dvou set námořních mil, čímž loďstvům Společenství omezily rybolovná práva, jednak ve vlastní oblasti Společenství docházelo k nadměrnému využívání rybolovných zdrojů. Tyto dvě okolnosti vyžadovaly ve srovnání s dřívějšími odlovy takové omezení intenzity rybolovu, které mělo být spravedlivě rozděleno mezi členské státy podle kritérií stanovených zejména v pátém, šestém a sedmém bodu odůvodnění nařízení č. 170/83.

Pojem „stabilita“ předpokládá časovou kontinuitu. Je-li tento pojem vztažen na práva odlovu, vyžaduje pokud možno zachování rybolovných činností vykonávaných jednotlivými loďstvy při lovu různých populací ryb před dnem rozdělení na úrovni Společenství. Stabilita má však také časový rozměr následující po dni rozdělení, a to pokud možno zachování výsledku počátečního rozdělení při rozdělování v následujících letech. Některé nejednoznačnosti tohoto pojmu se vztahují právě k těmto dvěma funkcím: a) rozdělení podle minulých rybolovných činností a b) nutnosti zachovat toto počáteční rozdělení v následujících letech.

a) V preambuli výše uvedeného nařízení č. 172/83 jsou stanovena kritéria, kterými se musí rozdělení řídit, aby byla pokud možno zachována předchozí praxe rybolovu: tradiční rybolovné činnosti, zvláštní potřeby regionů obzvláště závislých na rybolovu a souvisejících průmyslových odvětvích a případná ztráta rybolovných práv ve vodách třetích zemí. Tato tři kritéria byla vyjádřena pomocí číselných údajů na základě pracovního dokumentu vypracovaného útvary Komise a stala se podkladem počátečního rozdělení mezi členské státy, jež vychází z přílohy zmíněného nařízení č. 172/73, pokud jde o dostupné zdroje ve vodách Společenství, a z nařízení č. 173/83, 174/83, 175/83, 176/83 a 177/83, kterými se mezi členské státy rozdělily kvóty odlovu přidělené Společenství v oblasti upravené předpisy NAFO, podle dohody o rybolovu mezi Společenstvím a Kanadou, v hospodářské zóně Norska a v rybolovné oblasti kolem ostrova Jan Mayen, ve švédských vodách a ve vodách Faerských ostrovů.

Při prvním rozdělení veškerých rybolovných práv dostupných Společenství, a to jak v jeho vlastních vodách, tak i ve vodách zpřístupněných na základě dohod se třetími zeměmi o přidělení možností odlovu s výhradou množstevních omezení, tedy byla použita zásada relativní stability za účelem dosažení celkové rovnováhy mezi loďstvy jednotlivých členských států tak, aby byly nutné ztráty rozděleny spravedlivě.

Kritérium relativní stability rozdělení samozřejmě podléhá obecné zásadě zákazu diskriminace zakotvené v článku 7 a v čl. 40 odst. 3 Smlouvy o EHS. V tomto ohledu jsou tři výše uvedená kritéria objektivními kritérii, která zaručují spravedlivost prvního rozdělení kvót.

Komise poznamenává, že rozdělení práv odlovu podle zásady relativní stability se provádí jedině v závislosti na rybolovných činnostech vykonávaných během referenčního období loďstvy jednotlivých členských států ve vodách Společenství i ve vodách třetích zemí nebo na zvláštních potřebách některých regionů obzvláště závislých na rybolovu. Žádné další hledisko, jako je například velikost trhu s produkty rybolovu v členském státě nebo objem rybolovných zdrojů v jeho vlastních vodách, proto nelze brát v úvahu. Pokud jde o práva odlovu ve vodách třetích zemí, nemůže mít tedy na rozdělení vliv druh obchodní či finanční náhrady, kterou Společenství nabídlo a kterou nese více ten, či onen členský stát. Jednou ze základních zásad společné rybářské politiky je totiž to, že rozdělení práv odlovu dostupných pro Společenství má vycházet jedině z potřeb rybářů Společenství. Jakýkoli režim založený na systému náhrad by vedl k rozkladu společné rybářské politiky.

b) Zásada relativní stability znamená nejen zachování rybolovných práv z doby před rozdělením, ale také časové prodloužení tohoto počátečního rozdělení. Cíle spočívající v dlouhodobé stabilizaci trhů a v zaručení optimálního využití výrobních činitelů, jakož i v umožnění plánů nezbytné restrukturalizace rybářských loďstev, znamenají, že počáteční nebo „referenční“ rozdělení má být v následujících letech bez výrazných změn zachováno, aby loďstva členských států měla jistotu, pokud jde o procentní podíly odlovů, které jim budou každoročně přiděleny.

Tento „budoucí rozměr“ zásady relativní stability však neznamená, že s výjimkou přezkumu podle čl. 4 odst. 2 nařízení č. 170/83 mají veškeré procentní podíly vztahující se k jednotlivým populacím ryb zůstat beze změny na úrovni určené v roce 1983. Komise uvádí, že jestliže měl zákonodárce Společenství při tomto rozdělení za to, že relativní stabilita vyžaduje, aby nastolil celkovou rovnováhu ztrát, které nesou jednotlivá loďstva, musí se tentýž postup použít rovněž na další každoroční rozdělení, aby byla celková rovnováha zaručena i v jejich rámci, přičemž to ovšem nepředpokládá neměnné zachování veškerých procentních podílů týkajících se jednotlivých populací ryb. Celkovou rovnováhu stanovenou na počátku referenčním rozdělením z roku 1983, kterou je potřeba dodržovat v každoročních rozděleních až do roku 1991, totiž může narušit vývoj příslušných biologických, hospodářských a sociálních faktorů, například zhoršení stavu některých populací ryb nebo změny některých dohod s třetími zeměmi. Tento výklad potvrzuje prohlášení týkající se článku 4, které Rada zapsala do protokolu při přijetí nařízení č. 170/83. Zákonodárce Společenství se však až dosud snažil najít taková řešení četných obtíží, které vyvstaly, jež se od procentních podílů stanovených při rozdělení v roce 1983 odchyľují, alespoň formálně, jen velmi vzácně.

Právě na tuto funkci relativní stability jakožto na záruku časové kontinuity počátečního rozdělení odkázal Soudní dvůr v bodě 17 odůvodnění výše uvedeného rozsudku ve věci 46/86, Romkes, když prohlásil, že „požadavek relativní stability je třeba chápat tak, že znamená zachování pevného procentního podílu pro každý členský stát v rámci tohoto rozdělení“ práv odlovu dostupných každý rok. Množství totiž závisí na vývoji populací ryb, což je faktor, jenž se vymyká rozhodovací pravomoci zákonodárce, který nemůže zaručit jeho stabilitu, nýbrž pouze určit podíl těchto proměnných populací ryb náležící loďstvům jednotlivých členských států.

C – Použití zásady relativní stability v případě přistoupení nových členských států ke Společenství

Komise připomíná, že článek 2 aktu o přistoupení stanoví, že ode dne přistoupení se ustanovení původních smluv a aktů přijatých orgány Společenství stávají závaznými pro nové členské státy za podmínek stanovených v uvedených smlouvách a v aktu o přistoupení, a tvrdí, že tento akt prozatímně stanoví zvláštní podmínky uplatňování pravidel společné rybářské politiky vůči novým členským státům. Tyto podmínky tvoří výjimečný režim vzájemného přístupu do vod Společenství a do vod nových členských států a výjimečný režim podílení se na rybolovných právech Společenství. Pokud jde o režim přístupu do vod, ten vyplývá z článků 156 až 165 v případě Španělska a z článků 347 až 352 v případě Portugalska. Pokud jde o podíl nových členských států na rozdělení práv odlovu dostupných pro Společenství, je třeba rozlišovat vnitřní a vnější zdroje.

Pokud jde o vnitřní zdroje, zavádí akt o přistoupení (článek 161 v případě Španělska a článek 349 v případě Portugalska) prozatímní režim vzájemného přístupu do vod a ke zdrojům, jenž je výjimečné povahy a při rozdělování rybolovných práv se odklání od zásady rovného přístupu a rovného zacházení. Podle tohoto režimu vymezuje akt o přistoupení podmínky přístupu a v případě Španělska kvantitativně určuje přidělené procentní podíly.

Tato rybolovná práva udělená dvěma přistupujícím členským státům a procentní podíly přidělené Španělsku se zhruba shodují s rybolovnými právy Španělska a Portugalska ve vodách Společenství před přistoupením. Tento výjimečný a prozatímní režim zůstane použitelný do konce roku 2002, avšak případné nutné úpravy musí být provedeny do konce roku 1993 a nabudou účinku dnem 1. ledna 1996.

Pokud jde o vnější zdroje, je naproti tomu akt o přistoupení mnohem méně výslovný, což lze vysvětlit skutečností, že podílení se na vnějších zdrojích podstatnou měrou závisí na postoji dotyčných třetích zemí. Podle názoru Komise upravují články 167 a 354 aktu o přistoupení prozatímní režim začlenění nových členských států do režimu rozdělení vnějších zdrojů Společenství ve smyslu závazku orgánů Společenství dospět v této oblasti k určitému výsledku spočívajícímu v zachování rybolovných činností vyplývajících ze stávajících dohod ke dni přistoupení mezi Španělskem a Portugalskem na jedné straně a třetími zeměmi na straně druhé. Tyto dohody představovaly v okamžiku přistoupení jakási aktiva nových členských států, která se Společenství zavázalo zaručit.

Podle názoru Komise tedy v aktu o přistoupení není žádné právní vakuum, které by bylo potřeba vyplnit použitím obecných zásad práva Společenství. Mezi Společenstvím a novými členskými státy skutečně existuje dohoda vyplývající z aktu o přistoupení, která spočívá v začlenění vnějších zdrojů uvedeným způsobem. Ve zbytku se na nové členské státy v souladu s článkem 2 aktu o přistoupení vztahuje *acquis communautaire*.

Tento výklad je v souladu a) s hlavními směry sjednanými při vyjednávací konferenci, b) se systémem začlenění do režimu rozdělení vnitřních zdrojů vyplývajících z aktu o přistoupení, c) s použitím kritérií, která jsou při přistoupení stejná jako kritéria, která byla vyjádřením zásady relativní stability při prvním rozdělení zdrojů mezi staré členské státy.

a) Podle Komise vyplývá z hlavních směrů sjednaných při vyjednávací konferenci, na něž odkazuje společné prohlášení o vztazích se třetími zeměmi v oblasti rybolovu (*akt o přistoupení II*, s. 679), že zásada, kterou se má řídit podíl nových členských států na vnějších zdrojích Společenství, je zásada zachování rybolovných práv vyplývajících z jejich vnějších dohod. Toto zachování lze provést zajišťovacím způsobem prostřednictvím prodloužení, ale ke konečnému zachování je třeba, aby Společenství uzavřelo se třetími zeměmi nové dohody nebo aby se nové členské státy přičlenily k dohodám již uzavřeným Společenstvím ke dni přistoupení. V druhém uvedeném případě smluvní strany v průběhu vyjednávání sjednaly konkrétní hlavní směr, který v zásadě spočívá v nesnižování rybolovných činností členských států, jak na základě těchto dohod existovaly před přistoupením, což v praxi omezuje možnosti přičlenění pouze na dohody uzavřené Společenstvím se třetími zeměmi, s nimiž před přistoupením uzavřely dohody i nové členské státy, a na dohody, v nichž nebyly zdroje přidělené Společenství množstevně omezeny, a nebyly proto předmětem rozdělení na kvóty pro jednotlivé státy v roce 1983.

b) Podle Komise je tento výklad podílu nových členských států na vnějších zdrojích v souladu s celkovým uspořádáním stanoveným aktem o přistoupení, aby se tyto státy podílely na zdrojích dostupných pro Společenství ke dni přistoupení. Akt o přistoupení totiž taxativně určuje podíl vnitřních zdrojů přidělený Španělsku (článek 161) a stanoví způsob určení podílu Portugalska (článek 349). Tato část vnitřních zdrojů představuje celkový podíl nových členských států na veškerých zdrojích Společenství podléhajících množstevním omezením, jež byly dostupné v okamžiku přistoupení a byly rozděleny mezi staré členské státy. Pokud by totiž byla novým členským státům kromě kvót určených v aktu o přistoupení navíc přidělena také část vnějších zdrojů podléhajících množstevním opatřením, jež byly předtím přiděleny starým členským státům, bylo by nutno omezit rybolovná práva těchto starých členských států, a to buď ohledně vnějších zdrojů, což je zakázáno výše uvedenými hlavními směry, nebo vzetím odpovídajících náhrad z vnitřních zdrojů, což je právě to, čemu se mělo zabránit určením podílu nových členských států na vnitřních zdrojích na úrovni před přistoupením v aktu o přistoupení.

c) Komise zdůrazňuje skutečnost, že zacházení s novými členskými státy v okamžiku začlenění do systému rozdělování společných zdrojů bylo stejné jako zacházení se starými členskými státy při počátečním rozdělení v roce 1983. V posledně uvedeném případě byl rozdělovací klíč v podstatě určen tradičními rybolovnými činnostmi a ztrátou možnosti lovit ve vodách třetích zemí, přičemž tyto dva faktory byly posuzovány ve vztahu k referenčnímu období (1973 až 1978). Obdobně si nové členské státy v oblasti vnějších zdrojů Společenství ponechávají stejná práva odlovu, která měly před přistoupením na základě vlastních dohod. Skutečnost, že „referenčním obdobím“ je v jednom případě období 1973 až 1978 a ve druhém den přistoupení, je zcela opodstatněná kvůli rozdílným situacím a sledovaným cílům v roce 1983 a v roce 1986, na které se zásada zachování relativní stability vztahuje. Jednak se v případě přistoupení nejednalo o „ex novo“ zavedení společné politiky vyžadující celkovou novou úpravu, nýbrž o prosté začlenění dvou nových partnerů do této politiky, což bylo vyjádřeno přidáním jejich zdrojů ke zdrojům Společenství. Dále pak noví partneři přispěli loďstvy, jež nepodléhala ustanovení stand still k žádnému dřívějšímu datu, které by mohlo posloužit jako referenční základ. V takovém případě mohlo správné použití zásady relativní stability vést pouze k tomu, že se vzala v úvahu stávající situace v okamžiku přistoupení. Komise ostatně dále uvádí, že ačkoli bylo teoreticky možné to učinit výslovně v aktu o přistoupení, odvolávat se ohledně dvou nových členských států na historickou a ve vztahu k okamžiku přistoupení překonanou situaci, neumožnilo by to vyhodnotit skutečný stav v tomto okamžiku a vedlo by to k nepřiměřeným výsledkům. Při počátečním rozdělení provedeném nařízením č. 172/83 byly totiž ztráty ve vodách třetích zemí pokud možno nahrazeny podílem na vnitřních zdrojích, jež vzrostly z důvodu vyloučení loďstev třetích zemí, která předtím lovila v oblasti Společenství o šířce 200 mil. Naproti tomu nové členské státy, které čelily nedostatku zdrojů ve vlastních vodách, byly nuceny pro svá loďstva najít nová loviště, a za tím účelem zahájily politiku uzavírání dohod se třetími zeměmi. Ke dni přistoupení tyto dohody představovaly aktiva v podobě vnějších zdrojů, k jejichž zachování se Společenství zavázalo na základě ustanovení aktu o přistoupení. Kdyby byly kromě zachování těchto aktiv v podobě vnějších zdrojů při rozdělování vnějších zdrojů Společenství ke dni přistoupení zohledněny také stejné historické ztráty rybolovných práv napravené dohodami, které uzavřely nové členské státy a které Společenství při přistoupení zachovalo, byly by tytéž ztráty nahrazeny dvakrát.

Tuto tezi podle Komise potvrzuje jednání Společenství v praxi. Zatímco v případě dvoustranných dohod Společenství se třetími zeměmi, v jejichž vodách nové členské státy neměly rybolovná práva a práva udělená Společenství byla rozdělena do kvót, je začlenění nových členských států vyloučeno pravidlem nesnižování práv odlovu starých členských států v okamžiku přistoupení, které bylo stanoveno v „hlavních směrech“, bylo začlenění naproti tomu dosaženo díky značnému úsilí vynaloženému Společenstvím při převzetí portfolia stávajících dohod mezi novými členskými státy a čtenými třetími zeměmi, se kterými Společenství ke dni přistoupení vztahy v oblasti rybolovu neudržovalo.

Závěrem Komise tvrdí, že v projednávané věci, jež se týká Grónska, Faerských ostrovů, Norska a Švédska, byly použity výše nastíněné zásady, a proto jsou nároky vznesené žalobkyněmi ve všech případech neodůvodněné. Komise podobně jako Rada obzvláště zdůrazňuje skutečnost, že se v jednotlivých případech nejednalo o rozdělení nových práv odlovu získaných Společenstvím po přistoupení nových členských států, nýbrž o správu pouhých výkyvů stavů populací ryb dostupných pro Společenství, způsobených v podstatě biologickým vývojem druhů (jejich nárůstem, avšak případně i poklesem) s ohledem na relativní stabilitu každoročního rozdělování rybolovných práv, jež už byla rozdělena v roce

1983, a na nichž byl v důsledku toho podíl nových států vyloučen na základě systému zavedeného aktem o přistoupení.

Podle *Spolkové republiky Německo*, která je ve všech pěti věcech vedlejším účastníkem na podporu návrhových žádání Rady, by se Portugalsko a Španělsko mohly vůči Společenství dovolávat práva na přidělení rybolovných kvót v teritoriálních vodách dotyčných třetích zemí pouze na základě a) aktu o přistoupení nebo b) článku 7 Smlouvy o EHS.

d) Pokud jde o akt o přistoupení, Spolková republika Německo má za to, že přístup Portugalska a Španělska do teritoriálních vod třetích zemí, s nimiž Společenství uzavřelo dohody o rybolovu, není v kapitole aktu o přistoupení týkající se rybolovu stanoven. Akt se zabývá pouze přístupem do vod Společenství a ke zdrojům vod Společenství (články 156 až 166 a 347 až 353) a osudem dohod o rybolovu uzavřených novými členskými státy se třetími zeměmi před přistoupením (články 167 a 354). Za těchto podmínek je v souladu s článkem 2 aktu o přistoupení závazná zásada dodržení *acquis communautaire*. To znamená, že Španělsko a Portugalsko musí dodržovat stávající předpisy Společenství v dané oblasti, zejména pak předpisy, kterými se řídí rozdělování rybolovných kvót v teritoriálních vodách třetích zemí. Spolková republika Německo dále tvrdí, že v souladu s článkem 4 nařízení č. 170/83 byla v roce 1983 každému ze starých členských států pro lov každé populace ryb přidělena kvóta rovná určitému procentnímu podílu celkového odlovu, která musí v zásadě zůstat beze změny, aby bylo zaručeno dodržení relativní stability uvedené ve zmíněném článku 4. Pokud by byly žalobkyním přiznány rybolovné kvóty v teritoriálních vodách dotyčných třetích zemí, byla by tato stabilita ohrožena. V důsledku toho by se totiž nutně snížily kvóty dostupné pro ostatní členské státy.

Společné prohlášení smluvních stran aktu o přistoupení týkající se vztahů v oblasti rybolovu se třetími zeměmi potvrzuje, že tento akt nestanoví žádné přerozdělení rybolovných kvót, nýbrž naopak zachování stávajících kvót až do odvolání. Krom toho toto prohlášení odkazuje na hlavní směry sjednané v této oblasti při vyjednávacích konferencích, přičemž tyto hlavní směry stanoví, že zásada platné relativní stability je jednou součástí *acquis communautaire*, kterou se zakazuje jakékoli snížení rybolovných kvót přidělených původním členskými státy.

Podle Spolkové republiky Německo nemá vývoj populací ryb v pobřežních vodách dotyčných třetích zemí na použití zásady relativní stability žádný vliv, protože povolený objem odlovu zůstává omezen. Ani dřívější nedostatečné využívání kvót, způsobené mimořádně nízkými stavy populací ryb, nemůže zakládat důvod k přerozdělení těchto kvót.

Spolková republika Německo také zdůrazňuje, že při sjednocení Německa se Společenství řídilo týmiž zásadami, přičemž historická rybolovná práva bývalé Německé demokratické republiky ve vodách Společenství ani ve vodách třetích zemí nebyla zohledněna.

Pokud jde o výše uvedené prohlášení týkající se článku 4 nařízení č. 170/83, zapsané do protokolu, Spolková republika Německo tvrdí, že když se toto prohlášení odkazuje na podstatné změny všeobecného stavu, které se mají vzít v úvahu při rozdělování rybolovných kvót, určitě se to nevztahuje na přistoupení Španělska a Portugalska. Přistoupením se vyčerpávajícím způsobem zabývala ustanovení aktu o přistoupení.

e) Pokud jde o údajné porušení zásady zákazu diskriminace uvedené v článku 7 Smlouvy, Spolková republika Německo tvrdí, že jelikož akt o přistoupení určitým a vyčerpávajícím způsobem upravit otázku použití společné rybářské politiky na nové členské státy, jež

projevily svůj souhlas, a jelikož akt má ústavněprávní sílu, nelze uplatňovat článek 7 Smlouvy o EHS. Krom toho akt ve skutečnosti žalobkyně nijak nediskriminuje vzhledem k tomu, že nepřispěly žádnými rybolovnými právy ve vodách dotyčných třetích zemí, zatímco Spolková republika Německo v těchto vodách prováděla rybolovné činnosti v rámci společné rybářské politiky od roku 1978 do současnosti. Přidělení rybolovných práv v aktu o přistoupení se přitom týkalo pouze těch práv, která byla pro nové členské státy dostupná ještě bezprostředně před přistoupením.

Podle Spolkové republiky Německo znamenají nároky Španělska a Portugalska při konečném posouzení porušení základní zásady „pacta sunt servanda“. S ohledem na možné budoucí přistoupení dalších členů ke Společenství by nebezpečí, že by po přistoupení nového členského státu musely být příslušné akty měněny na jeho jednostrannou žádost, znamenalo, že by se přistoupení dalších evropských států ke Společenství ztížilo. Tomu lze zabránit jedině neměnností podmínek přistoupení stanovených na základě společné dohody.

Spojené království, které je vedlejším účastníkem na podporu návrhových žádání Rady, ve spisu vedlejšího účastníka společném pro všech pět věcí, nejprve podává přehled režimu Společenství pro zachování a řízení rybolovných zdrojů zavedeného nařízením č. 170/83, zejména pak mechanismu rozdělení práv odlovu mezi členské státy. Celkovým cílem tohoto mechanismu, který se vztahuje na populace ryb dostupné ve vodách Společenství i na populace ryb dostupné na základě dohod se třetími zeměmi mimo tyto vody, je přispět k vyšší stabilitě rybolovných činností, tedy zajistit každému členskému státu relativní stabilitu rybolovných činností.

Dále se Spojené království zabývá aktem o přistoupení a konstatuje, že v tomto aktu není zakotvena žádná výjimka umožňující upravit použití nařízení č. 170/83 na Španělsko a na Portugalsko, pokud jde o kvóty dostupné pro Společenství na základě dohod mezi Společenstvím a třetími zeměmi, jež platily při podpisu aktu o přistoupení. Akt (články 167 a 354) se naproti tomu zabývá dohodami o rybolovu, jejichž smluvními stranami byly Španělsko a Portugalsko před přistoupením. V tomto případě zaručily revidované dohody sjednané jménem Společenství Španělsku a Portugalsku práva nejméně rovnocenná jejich právům před přistoupením. Krom toho jsou nové dohody sjednané Společenstvím a zahrnující jižní Atlantik a Indický oceán otevřeny všem členským státům včetně Španělska a Portugalska. Spojené království v tomto bodě dospívá k závěru, že metoda rozdělení kvót mezi členské státy (nové i staré) byla vymezena v aktu o přistoupení. Vzorec uvedený v čl. 4 odst. 1 nařízení č. 170/83 je v projednávané věci plně použitelný, s výhradou výslovných ustanovení aktu o přistoupení. Tento vzorec je součástí *acquis communautaire* přijatého Španělskem i Portugalskem při přistoupení ke Společenství. Žádné ustanovení aktu o přistoupení nezměnilo použitelnost čl. 4 odst. 1 na kvóty přidělené Společenství na základě dohod se třetími zeměmi, jež byly v platnosti ke dni přistoupení.

Spojené království se zabývá otázkou praktického významu zásady relativní stability a tvrdí, že pokud by se metoda rozdělování každý rok měnila, mohlo by dojít k tomu, že by rybáři, kteří v letech nedostatku utrpěli ztráty, možná nemohli tyto ztráty vyrovnat v letech hojnosti. Neexistovalo by vyrovnávání přínosů a nákladů a systém by byl považován za nespravedlivý. Rybáři by neměli motivaci dodržovat v letech nedostatku přísné kvóty, kdyby věděli, že jakmile budou kvóty zvýšeny, budou z jejich ukázněnosti těžit jiní. Vedlo by to k nestabilitě a k nadměrnému využívání rybolovných zdrojů.

Logika a spravedlnost systému kvót Společenství vyžadují, aby se tento systém vztahoval na všechny populace ryb podléhající kvótám ve vodách Společenství i mimo ně. Ryby neznají žádné hranice a rybáři loví ve vodách Společenství stejně jako mimo ně. Kdyby kvóty ve vodách třetích zemí byly nebo měly být vyloučeny z rozdělování vymezeného v čl. 4 odst. 1 nařízení č. 170/83, praktické výhody relativní stability by byly podstatně omezeny nebo by se podstatně omezily. Pokud by se zásada relativní stability týkala pouze kvót ve vodách Společenství, nebylo by možné zaručit zachování tradičních způsobů rybolovu v případě rybářů Společenství, kteří loví mimo vody Společenství.

V této souvislosti se Spojené království ztotožňuje s vyjádřením Rady, že mezi dohodami uzavřenými Společenstvím s třetími zeměmi před přistoupením Španělska a Portugalska v roce 1986 a dohodami uzavřenými později je zásadní rozdíl. V prvním případě by veškeré úpravy rozdělení na procentní podíly provedené v souladu s čl. 4 odst. 1 nařízení č. 170/83, za předpokladu zachování stejné části populací ryb vyhrazené Společenství, byly nevyhnutelně na úkor členských států, které mají na část této kvóty nárok. Tím by byla zásada relativní stability zbavena smyslu a rybáři desetičlenného Společenství by byli zbaveni svých práv a legitimního očekávání. Naopak v případě nových dohod uzavřených po aktu o přistoupení neměli rybáři Společenství již z povahy věci dostupné žádné kvóty z doby před přistoupením, a tedy neexistovalo žádné rozdělení kvót v souladu s čl. 4 odst. 1 nařízení č. 170/83. Rozdělení kvót získaných na základě nových dohod mezi dvanáct členských států relativní stabilitu rybolovných činností neohrožuje.

Legalitu rozdělování kvót mezi členské státy v souladu s čl. 4 odst. 1 nařízení č. 170/83 potvrdil Soudní dvůr ve výše uvedeném rozsudku ve věci 46/86, Romkes, kde je výslovně uvedeno, že „rozdělovací klíč původně určený v souladu s čl. 4 odst. 1 a na základě článku 11 bude nadále použitelný, dokud nebude přijato pozměňující nařízení postupem, kterým bylo přijato nařízení č. 170/83“ (bod 17).

Soudní dvůr dále prohlásil, že určení klíče procentních podílů členských států nepředstavuje diskriminaci odporující článku 7 Smlouvy o EHS, protože „rybářům každého členského státu ukládá povinnost vynaložit úsilí k omezení odlovu na úroveň úměrnou jejich odlovům před vstupem režimu Společenství pro zachování rybolovných zdrojů v platnost“ (bod 23).

Pokud jde o zásadní právní argumenty vznesené žalobkyněmi, zaujímá Spojené království tento postoj:

a) Spojené království sice připouští, že přistoupení Španělska a Portugalska představovalo pro Společenství významnou změnu, avšak zdůrazňuje, že všechny obtíže vyplývající z této události měly být přezkoumány a vyřešeny v rámci vyjednávání, jež vyústila v akt o přistoupení. Z něho jasně vyplývá, že s výhradou jeho konkrétních ustanovení se má režim Společenství pro zachování a řízení rybolovných zdrojů po přistoupení Španělska a Portugalska nadále používat beze změn. V aktu o přistoupení přitom nelze nikde najít žádnou úpravu rozdělovacího vzorce stanoveného v čl. 4 odst. 1 nařízení č. 170/83, který se týká kvót Společenství dostupných na základě dohod se třetími zeměmi. Odvolávat se na změnu okolností z důvodu přistoupení a nebýt schopen odvolat se na jakékoli ustanovení samotného aktu o přistoupení, znamená pokus akt přepsat zhruba pět let po jeho sjednání a zhruba čtyři roky po jeho vstupu v platnost. Změna okolností tedy nemůže být právním základem zrušení napadených nařízení;

b) nelze přijmout ani žalobní důvod týkající se diskriminace, protože v roce 1983 nebyli rybáři žalobkyň součástí Společenství, a neměli tak žádný nárok na práva odlovu

Společenství, a tudíž se jejich postavení lišilo od postavení rybářů desetičlenného Společenství. V tomto ohledu odkazuje Spojené království na výše uvedený rozsudek ve věci 46/86, Romkes, a připomíná, že Soudní dvůr považoval sporný rozdělovací klíč za nediskriminační v rozsahu, v němž odpovídá poměru odlovů ryb rybářskými loďstvy jednotlivých členských států mezi lety 1973 a 1978. Tento klíč zůstal beze změny, a jestliže nebyl diskriminační tehdy, není přece diskriminační ani nyní;

c) argument, že nařízení Rady o rozdělení kvót je protiprávní, protože ačkoli jsou v určité rybolovné oblasti možnosti odlovu Společenství vyšší ve srovnání s předchozím obdobím, je používán stejný rozdělovací klíč, nemá žádný právní základ. Kdyby se ve skutečnosti rozdělovací klíč každoročně měnil, ohrozilo by to základní zásady společné rybářské politiky, tedy relativní stabilitu rybolovných činností členských států. Vedlo by to k tomu, že by rybáři, kteří museli souhlasit s omezením rybolovných práv, byli po obnovení stavů populací ryb zbaveni náhrad za tyto ztráty.

Protože se ostatně rozdělovací klíč používá na část kvót přidělenou Společenství uvnitř vod Společenství i mimo ně, bylo by obtížné odůvodnit nový rozdělovací klíč, který by byl použitelný jedině na část kvót dostupnou Společenství mimo vody Společenství.

Právní otázky:

¹ Žalobami podanými kanceláří Soudního dvora dne 14. a dne 16. března 1990 se Portugalská republika a Španělské království na základě čl. 173 prvního pododstavce Smlouvy o EHS domáhají zrušení nařízení Rady (EHS) č. 4054/89 ze dne 19. prosince 1989 o rozdělení kvót odlovu Společenství ve vodách Grónska pro rok 1990 (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. L 389, s. 65). Toto nařízení následovalo po dohodě o rybolovu mezi Společenstvím na jedné straně a vládou Dánska a místní vládou Grónska na straně druhé (Úř. věst. 1985, L 29, s. 9) a protokolu, kterým se stanoví podmínky rybolovu uvedené ve výše uvedené dohodě (Úř. věst. 1989, L 389, s. 83), a sice kvóty odlovů přidělené Společenství v grónských vodách ode dne 1. ledna 1990 do dne 31. prosince 1994.

² Rada sporné nařízení přijala na základě článku 11 nařízení Rady (EHS) č. 170/83 ze dne 25. ledna 1983, kterým se zavádí režim Společenství pro zachování a řízení rybolovných zdrojů (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. L 24, s. 1). Tento režim mimo jiné stanoví opatření pro zachování, která mohou podle článku 2 zahrnovat zejména omezení intenzity rybolovu, zvláště omezením odlovu.

³ V tomto ohledu článek 3 nařízení č. 170/83 stanoví, že pokud se u některého druhu nebo u příbuzných druhů ukáže nezbytným omezení objemu odlovu, každoročně se určí celkový přípustný odlov (dále jen „TAC“) pro populaci ryb nebo skupinu populací ryb, podíl dostupný pro Společenství a případně celkový odlov přidělený třetím zemím a zvláštní podmínky, za kterých musí být tento odlov proveden. Podíl dostupný pro Společenství se navýší o celkový odlov Společenství mimo vody pod jurisdikcí nebo svrchovaností členských států.

⁴ Krom toho čl. 4 odst. 1 nařízení č. 170/83 stanoví, že „objem odlovů dostupných pro Společenství uvedený v článku 3 se mezi členské státy rozdělí tak, aby byla každému členskému státu zajištěna relativní stabilita činností týkajících se lovu každé uvažované populace ryb“. Dále čl. 4 odst. 2 stanoví, že Rada postupem stanoveným v článku 43 Smlouvy a na základě zprávy o stavu rybolovu ve Společenství, o

hospodářském a sociálním vývoji v pobřežních regionech a o stavu populací ryb a jejich očekávaném vývoji, kterou má Radě předložit Komise do dne 31. prosince 1991, provede úpravy, které se mohou ukázat nezbytnými, rozdělení zdrojů mezi členské státy.

⁵ Článek 11 nařízení č. 170/83 pak stanoví, že o volbě opatření pro zachování, o určení TAC a objemu dostupného pro Společenství a o rozdělení tohoto objemu mezi členské státy rozhodne Rada kvalifikovanou většinou na návrh Komise. Na tomto základě byla od roku 1983 každoročně přijímána nařízení určující TAC pro druhy ryb, jejichž zachování je třeba zajistit, a rozdělení objemu odlovů dostupných pro Společenství mezi členské státy.

⁶ Nařízením Rady (EHS) č. 172/83 ze dne 25. ledna 1983, kterým se stanoví, pro určité populace ryb a skupiny populací ryb vyvíjející se v rybolovných oblastech Společenství, celkové přípustné odlovy pro rok 1982, část uvedených odlovů dostupná pro Společenství, rozdělení uvedené části mezi členské státy a podmínky pro odlov celkového přípustného odlovu (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. L 24, s. 30), Rada rozdělila dostupné zdroje ve vodách Společenství na základě tří kritérií uvedených v preambuli tohoto nařízení: tradiční rybolovné činnosti, zvláštní potřeby regionů obzvláště závislých na rybolovu a souvisejících průmyslových odvětvích a případná ztráta rybolovných práv ve vodách třetích zemí.

⁷ Tatož kritéria byla použita pro rozdělení zdrojů dostupných mimo vody Společenství na základě dohod se třetími zeměmi, jež je obsaženo v různých nařízeních Rady. Jedná se o nařízení (EHS) č. 173/83 ze dne 25. ledna 1983, kterým se mění nařízení (EHS) č. 370/82 o řízení a kontrole některých kvót odlovu přidělených pro rok 1982 plavidlům plujícím pod vlajkou členského státu, která loví v oblasti upravené předpisy NAFO (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. L 24, s. 68), č. 174/83 o rozdělení kvót odlovu přidělených Společenství v roce 1982 podle dohody o rybolovu mezi Společenstvím a Kanadou mezi členské státy (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. L 24, s. 70), č. 175/83 o rozdělení některých kvót odlovu mezi členské státy pro plavidla, která loví v hospodářské zóně Norska a v rybolovné oblasti kolem ostrova Jan Mayen (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. L 24, s. 72), č. 176/83 o rozdělení kvót odlovu mezi členské státy pro plavidla, která loví ve švédských vodách (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. L 24, s. 75) a č. 177/83 o rozdělení kvót odlovu mezi členské státy pro plavidla, která loví ve vodách Faerských ostrovů (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. L 24, s. 77).

⁸ Procentní podíly určené podle rybolovných činností během referenčního období 1973 až 1978 a převedené na přidělená množství se od roku 1983 nezměnily a používaly se při všech následně provedených rozděleních. Přistoupení Portugalské republiky a Španělského království dne 1. ledna 1986 nevedlo k žádné změně rozdělovacího klíče vzhledem k tomu, že tyto dva nové členské státy z něho zůstaly vyloučeny.

⁹ Pro podrobnější popis použitelné právní úpravy Společenství, průběhu řízení a důvodů a argumentů účastníků řízení se odkazuje na zprávu k jednání. Tyto údaje ze spisu jsou dále převzaty pouze v míře nezbytné pro úvahy Soudního dvora.

¹⁰ Na podporu své žaloby uvádějí žalobkyně řadu žalobních důvodů, jež lze rozčlenit do tří kapitol, a sice porušení podstatných formálních náležitostí, porušení zásady relativní stability rybolovných činností a porušení obecných zásad práva Společenství.

Žalobní důvody vycházející z porušení podstatných formálních náležitostí

11 Portugalská republika předně uvádí, že sporné nařízení bylo přijato v rozporu s postupem stanoveným v článku 43 Smlouvy, na který se ostatně nijak neodkazuje. V tomto ohledu prohlašuje, že požadavek právní jistoty nemůže být splněn odkazem na Smlouvu o EHS jako celek ani odkazem na výše uvedené nařízení č. 170/83.

12 Dále uvádí, že sporné nařízení bylo přijato v rozporu s článkem 190 Smlouvy, jelikož neuvádí skutkové a právní důvody, které Radu vedly k rozdělení dostupných odlovů mezi některé členské státy při současném vyloučení jiných, jako například žalobkyně, které přitom v tomto ohledu projevíly zájem.

13 Konečně Portugalská republika uvádí, že sporné nařízení bylo přijato předtím, než bylo i jen prozatímním vstupem výše uvedeného protokolu o rybolovných právech v grónských vodách v platnost. V tomto ohledu zdůrazňuje, že tento protokol byl jménem Společenství oficiálně schválen až nařízením Rady (EHS) č. 2647/90 ze dne 16. července 1990 o uzavření výše uvedeného druhého protokolu (Úř. věst. L 252, s. 1), a že o prozatímním používání tohoto protokolu bylo mezi smluvními stranami rozhodnuto dohodou v podobě výměny dopisů ze dne 21. prosince 1989.

14 Pokud jde o právní základ sporného nařízení, je třeba poznamenat, že se toto nařízení výslovně zakládá na článku 11 výše uvedeného nařízení č. 170/83, který zejména s odkazem na čl. 4 odst. 1 uvedeného nařízení uděluje Radě pravomoc rozhodnout kvalifikovanou většinou na návrh Komise o rozdělení objemu odlovů dostupných pro Společenství mezi členské státy. Vzhledem k tomu, že je samotné nařízení č. 170/83 založeno na článku 43 Smlouvy, představuje jeho článek 11 náležitý a dostatečný právní základ pro přijetí sporného nařízení. Jak totiž Soudní dvůr rozhodl v rozsudku ze dne 16. června 1987, Romkes, bod 16 (věc 46/86, Recueil 1987, s. 2681), nelze vyžadovat, aby Rada stanovila veškeré podrobnosti nařízení týkající se společné zemědělské politiky postupem podle článku 43 Smlouvy; naopak pro účely tohoto ustanovení postačuje, pokud byly všechny základní prvky v upravované oblasti přijaty postupem, který je v něm stanoven; prováděcí ustanovení základních nařízení může totiž Rada přijmout jiným postupem, jak se předpokládá ve zmíněném článku 11.

15 Tento žalobní důvod tedy musí být zamítnut.

16 Pokud jde o tvrzení, že v odůvodnění sporného nařízení nejsou uvedeny žádné podrobnosti o skutkových a právních důvodech, které Radu vedly k poskytnutí nároku na podíl při rozdělení některým členským státům a k vyloučení zejména žalobkyně z tohoto rozdělení, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora musí být odůvodnění vyžadované článkem 190 Smlouvy přizpůsobeno povaze dotčeného aktu. Musí z něho jasně a jednoznačně vyplývat úvahy orgánu Společenství, jenž akt vydal, aby se zúčastněné osoby mohly seznámit s důvody, které vedly k přijetí opatření, a Soudní dvůr mohl vykonávat svůj přezkum. Z této judikatury dále vyplývá, že nelze požadovat, aby odůvodnění aktu vylíčilo jednotlivé skutkové a právní okolnosti, kterých se akt týká, jestliže tento akt patří do systematického rámce předpisů, jehož je součástí (viz zejména rozsudek ze dne 22. ledna 1986, Eridania, body 37 a 38, věc 250/84, Recueil 1986, s. 117).

17 Pátý bod odůvodnění sporného nařízení přitom výslovně zmiňuje základní kritérium veškerého rozdělování rybolovných zdrojů, a sice to, aby byla každému členskému státu zajištěna relativní stabilita uvažovaných rybolovných aktivit, jak je uvedeno v článku 4 výše uvedeného nařízení č. 170/83. Je také třeba mít na paměti, že sporné nařízení je součástí celé řady nařízení, z nichž některá byla přijata po přistoupení a

používají totéž základní kritérium. Je tedy namístě rozhodnout, že toto kritérium splňuje požadavky na odůvodnění podle článku 190 Smlouvy, jak jsou uvedeny výše.

18 Druhý žalobní důvod tedy musí být zamítnut.

19 Žalobní důvod vycházející ze skutečnosti, že sporné nařízení bylo přijato před byť i jen prozatímním vstupem druhého protokolu o rybolovných právech v grónských vodách v platnost, pak rovněž musí být zamítnut. Postačí totiž konstatovat, že toto nařízení v každém případě podle svého článku 3 vstoupilo v platnost dnem 1. ledna 1990, tedy téhož dne jako zmíněný protokol na základě rozhodnutí Rady 89/650/EHS ze dne 19. prosince 1989 o uzavření dohody ve formě výměny dopisů o jeho prozatímním uplatňování (Úř. věst. L 389, s. 80).

20 Z výše uvedených úvah vyplývá, že žalobní důvody vycházející z porušení podstatných formálních náležitostí musí být zamítnuty v plném rozsahu.

Žalobní důvod vycházející z porušení relativní stability rybolovných činností

21 Žalobkyně tvrdí, že když Rada přijala sporné nařízení, které je vylučuje z rozdělení, použila zásadu relativní stability rybolovných činností obsaženou v čl. 4 odst. 1 výše uvedeného nařízení č. 170/83 způsobem příliš nepružným, a tedy nesprávným, v rozsahu, v němž nevzala v úvahu jejich oprávněné nároky na získání rybolovných zdrojů dostupných mimo Společenství, které byly přiděleny Společenství jako celku.

22 Na podporu svých tvrzení předkládají žalobkyně především tři argumenty.

23 Na prvním místě zdůrazňují, že druhý protokol k dohodě s Grónskem poskytl Společenství oproti prvnímu protokolu z roku 1985 značné zvýšení rybolovných práv, z toho 7 500 tun tresky obecné navíc. Na základě tohoto navýšení měla Rada zařadit do rozdělení i žalobkyně při současné ochraně zájmů členských států, které se již rozdělení účastnily.

24 Na druhém místě mají žalobkyně za to, že doložka o přezkumu uvedená v čl. 4 odst. 2 výše uvedeného nařízení č. 170/83 není jediným prostředkem přizpůsobení rozdělovacího klíče z roku 1983 novým podmínkám. Rada sama v prohlášení zapsaném do protokolu při přijetí nařízení č. 170/83 uznala, že i před formálním přezkoumáním systému rozdělení je při posuzování relativní stability kvót, jež mají být přidělovány členským státům, třeba vzít v úvahu různé okolnosti, jež by mohly podstatně ovlivnit všeobecný stav, jenž určil počáteční rozdělení. Přistoupení dvou nových členských států přitom představuje podstatnou změnu tohoto stavu, protože původní tabulka byla navržena pro deset členských států, což již neodpovídá současnému složení Společenství. Skutečnost, že akt o přistoupení se o této oblasti nezmiňuje, navíc znamená, že zásadu relativní stability rybolovných činností je nutno použít s ohledem na nové složení Společenství.

25 Podle Španělského království navíc oprávněné členské státy soustavně nedostatečně využívaly rybolovná práva stanovená v protokolu z roku 1985. Zásada relativní stability rybolovných činností by tedy nebyla v případě přidělení rybolovných práv jiným členským státům porušena, ani kdyby dodatečné kvóty nebyly, jelikož členské státy, které tuto zásadu výlučně využívaly, nikdy kvóty nevyčerpaly v plné výši.

26 Před posouzením jednotlivých argumentů je nutno připomenout, že ve výše uvedeném rozsudku ze dne 16. června 1987, Romkes, měl již Soudní dvůr příležitost rozhodnout o slučitelnosti rozdělení kvót provedených po počátečním rozdělení z roku 1983 s požadavkem relativní stability rybolovných činností stanoveným

nařízením č. 170/83. V bodě 17 tohoto rozsudku tak Soudní dvůr uvedl, že požadavek relativní stability je třeba chápat tak, že znamená zachování pevného procentního podílu pro každý členský stát v rámci tohoto rozdělení rybolovných práv. V tomto ohledu uvedl, že čl. 4 odst. 2 téhož nařízení, který stanoví, že úpravy, které se mohou ukázat nezbytnými, provede Rada postupem stanoveným v článku 43 Smlouvy, ukazuje, že rozdělovací klíč původně určený v souladu s čl. 4 odst. 1 a na základě článku 11 bude nadále použitelný, dokud nebude přijato pozměňující nařízení postupem, kterým bylo přijato nařízení č. 170/83.

27 Žalobkyně však tvrdí, že tento rozsudek předpokládá snížení intenzity rybolovu v porovnání s odlovy dostupnými v daném okamžiku, a nelze se na ni tedy odvolávat v případě rozšíření rybolovných práv, jak tomu je v projednávané věci.

28 V tomto ohledu je třeba podotknout, jednak že podle čl. 2 odst. 2 výše uvedeného nařízení č. 170/83 se opatření na omezení odlovu týkají druhů nebo skupin druhů, jednak že má být podle čl. 4 odst. 1 téhož nařízení každému státu zajištěna relativní stabilita činností týkajících se lovu „každé uvažované populace ryb“, to znamená ryb určitého druhu vyskytujících se v dané zeměpisné oblasti. Přitom je nesporné, že objem těchto populací ryb není možné přesně vyhodnotit, protože mohou rok od roku podléhat výkyvům, nárůstům i poklesům, způsobeným v podstatě biologickým vývojem druhů. Právě z tohoto důvodu Soudní dvůr ve výše uvedeném rozsudku Romkes uvedl, že relativní stabilitu rybolovných činností je třeba chápat tak, že znamená zachování pevného procentního podílu pro každý členský stát, ne tedy jako záruku neměnného množství ryb.

29 Za těchto okolností nelze zásadu relativní stability rybolovných činností vykládat v tom smyslu, že z ní pro Radu vyplývá povinnost provést nové rozdělení pokaždé, když je zjištěn nárůst určité populace ryb, jestliže tato populace ryb byla předmětem počátečního rozdělení. Jak ostatně generální advokát správně podotkl, dohoda o rybolovu s Grónskem obsahuje řadu ustanovení, která jsou odůvodněna pouze nahodilostí odhadů množství jednotlivých populací ryb.

30 První předložený argument tedy musí být zamítnut.

31 Pokud jde o argument vycházející z přistoupení Portugalské republiky a Španělského království ke Společenství dne 1. ledna 1986, je třeba uvést, že objektivní skutečnost přistoupení nějakého státu nemůže sama osobě vyvolávat právní účinky vzhledem k tomu, že podmínky přistoupení jsou upraveny v příslušném aktu.

32 V projednávané věci stanoví článek 2 aktu o přistoupení, že ode dne přistoupení jsou ustanovení původních smluv a aktů přijatých orgány Společenství před přistoupením závazné pro nové členské státy a jsou v těchto státech použitelné za podmínek stanovených v uvedených smlouvách a v aktu samotném.

33 Přitom je nesporné, že pokud jde o rybolov, a zejména o vnější zdroje, akt o přistoupení (článek 167 v případě Španělska a článek 354 v případě Portugalska) stanoví režim začlenění, který se omezuje na převzetí správy dohod o rybolovu, dříve uzavřených novými členskými státy se třetími zeměmi a Společenstvím, a na to, že jim prozatímně ponechává práva a povinnosti, které z nich vyplývají, do té doby, než Rada přijme příslušná rozhodnutí k ochraně rybolovných činností vyplývajících z těchto dohod.

34 Za těchto podmínek je v souladu s článkem 2 aktu o přistoupení nutné použít *acquis communautaire*, zejména pak zásadu relativní stability, jak je stanovena výše uvedeným nařízením č. 170/83, přičemž toto nařízení navíc nebylo nijak změněno,

s výjimkou technické úpravy počtu hlasů při rozhodování stanoveném v čl. 14 odst. 2 (příloha I, bod XV aktu o přistoupení), a vykládána Soudním dvorem.

35 Druhý argument je tedy třeba zamítnout.

36 Je však třeba uvést, že ačkoli akt o přistoupení neměl vliv na stávající stav v oblasti rozdělení vnějších rybolovných zdrojů, jak tomu mohlo být, nic to nemění na tom, že ode dne přistoupení jsou Portugalsko a Španělsko ve stejném postavení jako ty členské státy, na které se nevztahovalo počáteční rozdělení.

37 Z toho tedy vyplývá, že tyto dva členské státy jednak mají právo se podílet na rozdělení nových rybolovných práv, která jsou případně dostupná na základě dohod se třetími zeměmi uzavřených po přistoupení a vztahují se na dosud nerozdělené rybolovné zdroje, jednak mohou při případném přezkoumání systému podle čl. 4 odst. 2 nařízení č. 170/83 uplatňovat své nároky na stejném základě jako všechny ostatní členské státy.

38 Pokud jde o argument vznesený Španělským královstvím vycházející z údajného nedostatečného využívání kvót, je potřeba poukázat na to, že ve skutečnosti, jak již ostatně upozornila Rada, aniž by proti tomu byly předloženy přesvědčivé námitky, se rybolovná práva přidělená Společenství na základě dohody se třetí zemí zakládají na předpokladech ohledně stavu a vývoje populací ryb, které se mohou ukázat jako nesprávné a nemusejí odrážet množství, jež mohou být skutečně odlovena. Za těchto okolností nemůže prosté zjištění, že výsledky rybolovu jsou nižší než stanovená množství, zakládat povinnost provést pro následující rok nové rozdělení. Je nutno dodat, že Španělské království nepředložilo žádný důkaz o záměrném nedostatečném využívání kvót přidělených na základě sporného nařízení ze strany oprávněných členských států.

39 Vzhledem k tomu, že třetí argument tedy nelze přijmout, je třeba žalobní důvod vycházející z porušení zásady relativní stability rybolovných činností zamítnout v plném rozsahu.

Žalobní důvody vycházející z porušení obecných zásad práva Společenství

40 Žalobkyně tvrdí, že Rada tím, že přijala sporné nařízení, aniž by je zařadila do rozdělovacího klíče, porušila zásadu zákazu diskriminace obsaženou v článku 7 Smlouvy. Podle portugalské vlády navíc Rada porušila zásady proporcionality, spravedlivého posouzení a solidarity Společenství.

41 Podle portugalské vlády vyplývá porušení zásady zákazu diskriminace hlavně ze skutečnosti, že v letech 1973 až 1977, to znamená přibližně během referenčního období, na jehož základě byl v roce 1983 stanoven klíč k rozdělení mezi členské státy, odlovilo portugalské loďstvo v grónských vodách v průměru stejné množství tresky obecné jako Spolková republika Německo a téměř třináctkrát více než Spojené království.

42 Španělská vláda v tomto ohledu poukazuje jednak na to, že ačkoli nové členské státy v důsledku přistoupení pozbyly ve prospěch Společenství pravomoc uzavírat se třetími zeměmi dohody o rybolovu, zůstávají vyloučeny z podílu na rybolovných právech, která získává Společenství tím, že samo sjednává takové dohody se třetími zeměmi; jednak zdůrazňuje, že ostatní členské státy měly prospěch z dohod o rybolovu uzavřených před přistoupením Španělskem se třetími zeměmi, zatímco Španělsko je vyloučeno z kvót, které Společenství získává na základě dohod, jež samo uzavřelo během téhož období.

43 V tomto ohledu je třeba uvést, že situace žalobkyň není srovnatelná se situací ostatních členských států, na něž se rozdělení vztahuje, s ohledem na ustanovení aktu o přistoupení ve věci začlenění nových členských států do společné rybářské politiky, tak jak bylo připomenuto výše, a konkrétně pokud jde o vnější rybolovné zdroje již dostupné a rozdělené ke dni přistoupení.

44 Vzhledem k tomu, že akt o přistoupení nezměnil stávající situaci ve věci rozdělení vnějších zdrojů, je totiž nadále použitelné *acquis communautaire*. Proto se nové členské státy na podporu svého tvrzení, že dotyčné předpisy nemají být použity, nemohou dovolávat okolností předcházejících přistoupení, zejména svých rybolovných činností v průběhu referenčního období. Od svého přistoupení jsou ve stejném postavení jako členské státy vyloučené z rozdělení na základě zásady relativní stability rybolovných činností, která byla vyjádřena, pokud jde o dohody uzavřené před přistoupením, v rozdělení provedeném v roce 1983. Tento závěr nemůže zpochybnit skutečnost, že v důsledku přistoupení již nové členské státy nemají pravomoc samostatně uzavírat dohody, což je staví do naprosto stejného postavení, ve kterém jsou všechny ostatní členské státy, ani skutečnost, že nedostaly náhradu za vnější zdroje, které přinesly do Společenství.

45 Žalobní důvod vycházející z porušení zásady zákazu diskriminace tedy musí být zamítnut.

46 Podle portugalské vlády je odmítnutí přidělit rybolovné kvóty novým členským státům se starobylou a silnou tradicí rybolovu ve vodách Grónska nepřiměřené vzhledem ke sledovanému cíli, tedy relativní stabilitě rybolovných činností, protože jsou tím zájmy portugalského loďstva v této oblasti zcela obětovány.

47 Tento žalobní důvod nelze přijmout. Na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, postačí konstatovat, že rozdělovací klíč stanovený před přistoupením nebyl samotným aktem o přistoupení změněn, protože tento klíč je nezbytným a vhodným nástrojem k zaručení relativní stability rybolovných činností oprávněných členských států, pokud jde o populace ryb, které již byly v okamžiku přistoupení rozděleny. Jakékoli rozšíření rozdělovacího klíče by totiž znamenalo ohrožení této stability, dokonce i v případě nárůstů rybolovných práv, neboť těmito nárůsty se ve střednědobém výhledu jen vyrovnávají poklesy, přičemž k oběma výkyvům dochází v závislosti na biologickém vývoji druhů.

48 Portugalská vláda dále uplatňuje porušení zásady spravedlivého posouzení, která pokud není přesně totožná se zásadami zákazu diskriminace a proporcionality, vyžaduje spravedlivé zvážení všech existujících zájmů. Tato zásada nenahrazuje použitelnou právní normu Společenství, ale odůvodňuje její dostatečně pružný výklad. Dát výraz obecnému požadavku spravedlivého posouzení, a to pružným výkladem sledované stability, přísluší soudci Společenství.

49 V tomto ohledu je třeba připomenout, že ve výše uvedeném rozsudku ze dne 16. června 1987, *Romkes*, již Soudní dvůr vyložil požadavek relativní stability tak, že znamená zachování pevného procentního podílu pro každý členský stát. Portugalská vláda se odvolává na své přistoupení ke Společenství, aby odůvodnila, že je vhodné, ba dokonce nezbytné uvedený výklad ve světle této události změnit. Je přitom třeba připomenout rovněž to, že přistoupení nových členských států ke Společenství se uskutečňuje prostřednictvím aktů, jež mají sílu primárního práva a mohou měnit předchozí stav v kterékoli oblasti práva Společenství, přičemž obecným pravidlem je zachování *acquis communautaire*. Jak již bylo uvedeno výše, v projednávané věci akt o přistoupení Španělského království a Portugalské

republiky upravil oblast vnějších rybolovných zdrojů tak, že ponechal dotčený systém rozdělení beze změny. Za těchto okolností nemůže přistoupení žalobkyň představovat skutečnost, která by mohla vést ke změně uvedené judikatury.

50 Tento žalobní důvod tedy musí být zamítnut.

51 Portugalská vláda konečně tvrdí, že Rada porušila zásadu „solidarity Společenství“, kterou je třeba vyvozovat z čl. 5 odst. 2 Smlouvy, zejména pokud jde o postoj členských států v Radě při přijímání sporného nařízení.

52 Tento žalobní důvod musí být zamítnut. Je totiž potřeba připomenout, že článek 5 Smlouvy zavádí zásadu loajální spolupráce ve vztazích mezi členskými státy a orgány Společenství. Tato zásada nejen ukládá členským státům povinnost přijmout veškerá opatření vhodná k zajištění působnosti a účinnosti práva Společenství, ale také orgánům Společenství ukládá vzájemné povinnosti loajální spolupráce s členskými státy (viz usnesení ze dne 13. července 1990, Zwartveld, bod 17, věc C-2/88 Imm., Recueil 1990, s. I-3365).

53 Přijetí zákonodárneho aktu Radou přitom nemůže představovat ani porušení povinnosti členských států zajistit působnost a účinnost práva Společenství, jelikož ochrana vlastních zájmů ze strany členského státu v Radě do rámce zmíněné povinnosti zjevně nespadá, ani porušení povinnosti loajality příslušející Radě jakožto orgánu.

54 Poslední žalobní důvod tedy rovněž musí být zamítnut.

55 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že žaloby musí být zamítnuty v plném rozsahu.

K nákladům řízení

56 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení. Vzhledem k tomu, že Portugalská republika a Španělské království neměly ve věci úspěch, je důvodné uložit oběma náhradu nákladů řízení. V souladu s čl. 69 odst. 4 ponese Komise i členské státy, které jsou vedlejšími účastníky řízení, vlastní náklady.

Z těchto důvodů

SODNÍ DVŮR

rozhodl takto:

- 1) **Žaloby se zamítají.**
- 2) **Portugalské republice a Španělskému království se ukládá náhrada nákladů řízení. Komise, Spolková republika Německo a Spojené království ponese vlastní náklady.**